

2007 lapkričio 30
Nr. 22

Lietuvos
 Katalikų
 Bažnyčios
 informacijos
 centro
 leidinys

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Šiame numeryje:

Popiežius

Popiežius apie paliatyviąją slaugą 2

Bažnyčia Lietuvoje

Aušros Vartų Gailestingumo Motinos globos atlidai 3

Jaunimo sielovados forumas 5

Kaišiadorių vyskupijos kunigų susirinkimas 7

Kaišiadorių vyskupijos dekanatų kunigų konferencijos 8

Prisimintas Šiaulių vyskupijos dešimtmetis 9

Kun. Vaclovo Aliulio MIC knygos pristatymas 10

Homilijos

APREIŠKIMAS JUOZAPUI
 IV advento sekmadienis (A) 12

TAMSOJE SPINDINTI ŠVIESA
 Kalėdų dienos Mišios 13

Ganytojo žodis

Kardinolo A. J. Bačchio pamokslas per Aušros Vartų atlaidus 14

Straipsniai

Kardinolas Joseph Ratzinger
 KUNIGŲ TARNYBA IR GYVENIMAS 15

Bažnyčia pasaulyje

Benedikto XVI enciklika apie viltį 22

Benediktas XVI: misija „ad gentes“ tik prasideda 22

Vyskupas Elio Sgreccia: gamtos mokslai gali praturtinti teologiją 24

Popiežius apie paliatyviąją slaugą

*Popiežiaus Benedikto XVI kalba lapkričio 18 d. audien-
cijoje Popiežiškosios sveikatos apsaugos darbuotojų
sielovados tarybos organizuoto kongreso, skirto senyvo
ligonių slaugos klausimams, dalyviams*

<...> Turime omenyje aspektą, kuris tapo kertiniu šiandienos sveikatos apsaugos sielovados pasaulyje, kuris padidėjęs amžiaus vidurkiui apima vis gausesnę žmonių grupę, turinčią daugybę poreikių, tačiau tuo pat metu neabejotinų žmogiškųjų ir dvasinių išteklių.

Tikra yra tai, kad kiekvienas žmogaus gyvenimo etapas vertas maksimalios pagarbos, kai jį paženkлина liga ar senatvė, tam tikrais aspektais tos pagarbos reikia dar daugiau. Senatvė yra paskutinis mūsų žemiškosios piligrimystės, susidedančios iš skirtingų fazių, kurių kiekvienai būdingi savi šviesuliai ir šešėliai, etapas.

Galime užduoti sau klausimą, ar žmogaus, dėl senatvės ar ligos esančio silpnos sveikatos, egzistencija dar turi prasmę? Kam ginti gyvybę, ligos išsūkiui tapus tokiam dramatiškam, užuot veikiau priėmus eutanaziją kaip išlaisvinimą? Ar įmanoma išgyventi ligą kaip kantriai ir drąsiai priimtina žmogišką patirtį?

Pašauktieji lydėti senyvus ligonius, susiduria su šiais klausimais ypač tuomet, kai, atrodo, nebelieka išgijimo galimybės. Efektyvumo paženklintas šiandienos mentalitetas dažnai linksta nušalinti šiuos kenčiančius brolius bei seseris, tarsi jie būtų tik „našta“ ir „problema“ visuomenei. Kas suvokia žmogiškojo orumo prasmę, supranta, jog jie, susidūrę su savo amžiaus nulemtais sunkumais, priešingai, turi būti gerbiami ir palaikomi. Net teisinga, kad, esant būtinybei, būtų taikoma paliatyvioji slauga, kuri, nors negali išgydyti, gali palengvinti ligos keliamus skausmus. Šalia nepamainomos klinikinės slaugos būtina parodyti konkretų gebėjimą mylėti, nes ligoniams reikia supratimo, paguodos ir padrąsinimo, taip pat nuolatinio palydėjimo. Ypač seniems žmonėms reikia padėti sąmoningai ir žmogiškai peržengti jų žemiškosios būties paskutinį etapą, kad jie galėtų giedrai pasirengti mirčiai, kuri, kaip mes, krikščionys, žinome, yra perėjimas į dangiškojo Tėvo, pilno švelnumo ir gailestingumo, rankas.

Norėčiau pridurti, jog šis būtinas sielovadinis rūpinimasis senyvo amžiaus ligoniais negali neištraukti jų šeimų. Apskritai dera padaryti tai, kas įmanoma, jog pačios šeimos priimtų ir išsipareigotų reikšti dėkingą prierašią meilę, kad senyvo amžiaus ligoniai galėtų pereiti paskutinį savo gyvenimo periodą su

šeimos nariais ir pasirengti mirčiai šiltoje šeimyninėje atmosferoje. Net ir tais atvejais, kai būtina hospitalizacija, svarbu, kad būtų išlaikytas ryšys tarp paciento ir jam brangių asmenų bei jo aplinkos. Ligonis, palaikomas sielovadinės globos, sunkiausiais momentais tebūna drąsinamas rasti jėgų sutikti šį sunkų išbandymą maldoje ir su sakramentų paguoda. Tebūnie jis apsuptas tikėjimo brolių, pasirengusių jį išklaudyti ir dalytis jo jausmais. Tai yra tikrasis „pastoracinio“ rūpinimosi senais žmonėmis tikslas, kai jie serga ir juolab kai liga tampa sunki.

Mano garbingasis pirmtakas Jonas Paulius II, kuris ypač savo ligos metu paliudijo pavyzdinę tikėjimą ir drąsą, įvairiomis progomis ragino mokslo ekspertus ir gydytojus imtis tyrinėjimų, siekiant užkirsti kelią ligoms, susijusioms su senėjimu, taip pat gydyti ligonius, niekuomet nepasiduodant pagundai imtis praktikų trumpinti senatvės ar ligos paženklintą gyvenimą, tų praktikų, kurios pasirodo esančios eutanazijos formos. Tegu mokslininkai, tyrinėtojai, gydytojai ir slaugytojai, taip pat ir politikai, administratoriai bei sielovadininkai nepamiršta, jog eutanazijos pagunda yra „vienas iš didžiausių nerimą keliančių simptomų „mirties kultūros“, kuri labiausiai progresuoja išsivysčiusiose visuomenėse“ (*Evangelium vitae*, 64). Žmogaus gyvenimas yra Dievo dovana, kurią mes visi esame pašaukti visuomet saugoti. Šią pareigą turi taip pat sveikatos apsaugos darbuotojai, kurių ypatinga misija yra tapti „gyvybės tarnautojais“ visais žmogaus gyvenimo etapais, ypač tais, kurie paženklinti su liga susijusio trapumo. Reikia bendro išsipareigojimo, kad žmogiškoji gyvybė būtų gerbiama ne tik katalikų ligoninėse, bet ir visose globos vietose.

Krikščionims būtent tikėjimas Kristuje nušviečia ligą ir senyvo amžiaus ligonio būklę panašiai kaip kiekvieną kitą įvykį ar būties tarpinį. Jėzus, mirdamas ant kryžiaus, suteikė žmogiškajai kančiai vertę ir transcendentinę prasmę. Kančios ir ligos akivaizdoje tikintieji kviečiami neprarasti giedrumo, nes niekas, net mirtis, negali mus atskirti nuo Kristaus meilės. Jame ir su juo yra įmanoma pasitikti ir įveikti visus fizinius bei dvasinius išbandymus ir kaip tik didžiausio silpnumo momentu patirti atpirkimo vaisius. Prisikėlęs Viešpats pasirodo tuose, kurie jį tiki kaip Gyvąjį, perkeičiantį būtį ir suteikiantį išganingą prasmę taip pat ligai ir mirčiai.

Šv. Mišios už mirusius dvasininkus

Lapkričio 6 d. Vilkaviškio katedroje buvo aukojamos šv. Mišios už mirusius vyskupijos dvasininkus. Šioms tradicinėms Vėlinių oktavos pamaldoms vadovavo vysk. Rimantas Norvila, dalyvavo vysk. Juozas Žemaitis MIC ir apie 50 kunigų. Pamokslą pasakė Lazdijų dekanas kan. Vytautas Prajara, pasidalijęs mintimis apie maldos už mirusiuosius reikšmę. Parapijos vaikų būrelių trumpa kompozicija pagerbė nuo praėjusio lapkričio mirusius Vilkaviškio vyskupijos kunigus jubiliatų: kun. Vincą Čėsna, kun. Vladą Delinikaitį, kan. Joną Baranauską ir kun. Vaclovą Degutį.

-VK-

„Šiluvos žinios iševijoje“

JAV, Čikagoje, lapkričio pradžioje išleistas pirmasis „Šiluvos žinios iševijoje“ numeris. Šiame Švč. M. Marijos apsireiškimo jubiliejui skirtame aplinkkraštyje skelbiamas Kauno arkivyskupo metropolito Sigito Tamkevičiaus žodis skaitytojams iš Kauno arkivyskupijoje leidžiamo pirmojo „Šiluvos žinios“ numerio. Aplinkkraštyje taip pat pristatoma trumpa Dievo Motinos apsireiškimo Šiluvoje istorija, apibūdinama nenutrūkstama Jėzaus garbinimo tradicija šioje žemėje ir visoje Lietuvoje. „Šiluvoje Marija išsakė didžiausią savo troškimą – kad būtų garbinamas jos Sūnus. Marijos troškimas turėtų tapti ir mūsų, krikščionių, troškimu garbinti Viešpatį Jėzų Kristų. Šiluvoje Marija rodė ne į save, bet į savo Sūnų Jėzų – tikrąjį Kelią, Tiesą ir Gyvenimą“, – rašoma Nerijaus Šmėrausko parengtame aplinkraščio straipsnyje.

Minėtame leidinyje iševijoje gyvenantys lietuviai – parapijos, misijos ir bendruomenės, organizacijos ir institucijos, parapijų klebonai ir lietuvių sielovadoje dirbantys kunigai, vienuolių atstovai, pastoracinių tarybų nariai ir visi tikintieji – kviečiami dalytis informacija, kaip kiekvienoje vietovėje organizuojamas pasirėngimas Švč. M. Marijos apsireiškimo Šiluvoje 400 m. jubiliejui, kas šia proga vyksta ar numatoma surengti. Prašoma siųsti aprašymus bei nuotraukas iš piligriminių kelionių į Šilines Lietuvoje ar į Dievo Motinos šventoves iševijoje, savo atsiminimus ir Dievo malonės patyrimus.

Aušros Vartų Gailestingumo Motinos globos atlidai

Lapkričio 10–18 d. Vilniuje vyko Aušros Vartų Dievo Gailestingumo Motinos globos atlidai, kurių tema šiemet buvo: „Marija – Dievo Gailestingumo Motina“. Per tris pirmąsias atlidų dienas mąstyta apie tai, kaip Dievo Gailestingumas pasireiškė Marijos gyvenime, kaip ji jį priėmė ir kaip juo vadovavosi. Kitomis Aušros Vartų Dievo Gailestingumo Motinos atlidų dienomis prisiminta, jog Marija yra Bažnyčios paveikslas. Mums regimas Dievo Gailestingumas Marijos gyvenime tarsi veidrodyje atsispindi ir Bažnyčios gyvenime. Stengtasi atskleisti išganingąjį Dievo Gailestingumo veikimą Bažnyčioje.

Lapkričio 10 d. Dievo Motinos Globos atlidų išvakarėse, pateiktas bendras šių metų atlidų tematikos *Marija – Dievo Gailestingumo Motina* įvadas. Lapkričio 11 d. apmąstyta Luko evangelijos 1 skyriaus 28 eilutė: „Sveika, malonėmis apdovanotoji...“. Lapkričio 12 d. buvo skirta temai: „Marija – Dievo Gailestingumo monstrancija“. Apsilankymo slėpinyje (*Lk 1, 39–56*) Švč. Mergelė Marija, įveikdama didelius sunkumus, tarsi monstrancija neša šv. Elzbietai, o per ją visam pasauliui Gailestingąjį Išganytoją. Lapkričio 13 d., antradienį, išmąstyta į žodžius: „Jis gailestingas iš kartos į kartą“ (plg. *Lk 1, 50*). Lapkričio 14 d. akcentuotas Dievo Gailestingumas, lapkričio 15-ąją – Eucharistija ir Marija. Lapkričio 16 d., per pačią Gailestingumo Motinos iškilmę, apmąstyta Dievo Gailestingumo realizacijos kulminacija ant Kryžiaus altoriaus, nusakyta Kristaus žodžiu: „Atlikta!“ (*Jn 19, 30*).

Lapkričio 14 d. kardinolas Audrys Juozas Bačkis aplankė Dievo Meilės seserų misionierių namus, kur aukojo šv. Mišias seserims ir jų globojamiems vargšams. Lapkričio 15 d. kardinolas aukojo šv. Mišias jaunimui ir mokytojams, susirinkusiems Šv. Teresės bažnyčioje.

Pagrindinę Aušros Vartų atlidų dieną į Šv. Teresės bažnyčią rinkosi Vilniaus arkivyskupijos kunigai. 11 val. šv. Mišių liturgijai vadovavo Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas A. J. Bačkis, koncelebravo vyskupas J. Tunaitis, Šiaulių vysk. E. Bartulis, Vilniaus arkivyskupijos kunigai. Per pamokslą kardinolas pasidžiaugė, kad šiemet, kaip ir 1935 metais, buvo išstatytas Dievo Gailestingumo paveikslas. „Susirinkome atverti Gailestingumo Motinai širdį, dėkoti ir maldauti gailestingumo. Esame kviečiami pasiimti Dievo Motiną pas save. Laikykite rožinį savo rankose, melskitės, atgailaukite. Atvėrę jai širdį rasime jėgų visiškai atsiduoti Bažnyčios misijai“, – kalbėjo kardinolas. Ganytojas ragino būti panašiams į apaštalą Joną, kuriam Jėzus pavedė savo Motiną: „Mes, kaip ir Jonas, esame Kristaus broliai ir seserys, o Marija myli kiekvieną, ypač tuos, kurie praradę viltį, nukamuoti... Jėzaus žodžiai, skirti apaštalui Jonui – „štai tavo Motina“, reiškia, kad mums irgi reikia Motinos, kuri lydėtų visose mūsų pastangose. Marija, stovėdama po kryžiumi, geriau už visus išgyveno Dievo gailestingumą. Kryžiaus auka yra nusilenkimas žmogui. Gailestingumas stipresnis už nuodėmę ir mirtį, o Marija yra vartai, per kuriuos sklinda Dievo gailestingumas.“ Kardinolas prisiminė popiežių Joną Paulių II, būtent gailestingumą laikusį visos evangelizacijos pamatu. „Pas mus, kunigus, žmonės ateina ir šaukiasi gailestingumo. Mes turime su meile juos priimti. Dievas mums dovanoja meilę, kurią turime gražinti, turime jausti pareigą skleisti gailestingumą pasaulyje“, – sakė Vilniaus arkivyskupas. Tą dieną Šv. Teresės bažnyčioje 15 val. buvo aukojamos šv. Mišios pašvęstojo gyvenimo nariams, o 19 val. – Kunigų seminarijos klierikams.

Lapkričio 17 dienos pagrindinė mintis buvo Bažnyčia, kaip Marija, skelbianti bei besišaukianti Dievo Gailestingumo. Šią dieną, taip pat skirtą žemaičių maldininkams, į atlidus atvyko piligrimų iš įvairių Žemaitijos

vietovių – iš Plungės, Telšių, Klaipėdos, Gargždų, Akmenės, Žemaičių Kalvarijos ir kitų parapijų. Atlaiduose dalyvavo Telšių vyskupo V. Boriševičiaus kunigų seminarijos, Telšių vyskupijos licėjaus bei Parengiamojo kurso vadovybė, dėstytojai ir auklėtiniai.

Sausakimšoje Šv. Teresės bažnyčioje 11 val. šv. Mišių koncelebracijai vadovavo ir tikinčiųjų miniai pamokslą pasakė Telšių vyskupas J. Boruta SJ. Šv. Mišias koncelebravo Telšių vyskupo generalvikaras prel. dr. J. Šiurys, Telšių vyskupijos kurijos kancleris bažn. t. lic. R. Saunorius, Telšių seminarijos rektorius kan. teol. lic. V. Gudeliūnas, dvasios tėvas mons. jubil. doc. dr. V. St. Brazdeikis, prefektas kun. teol. lic. V. Ačas, parengiamojo kurso vadovas ir Žemaičių Kalvarijos rektorius kan. mgr. J. Ačas, prefektas kan. teol. lic. A. Sabaliauskas, licėjaus direktorius kun. mgr. S. Tamošaitis ir taip pat nemažas būrys iš Telšių bei kitų vyskupijų atvykusių kunigų. Šv. Mišių metu giedojo Žemaičių Kalvarijos bazilikos didysis sumos choras, vadovaujamas vargonininkės K. Kondratavičienės. Šv. Mišių pradžioje maldininkus bei šv. Mišioms vadovaujantį Telšių ganytoją ir kunigus pasveikino Šv. Teresės parapijos klebonas ir Aušros Vartų Švč. M. Marijos Gailestingumo Motinos koplyčios rektorius mons. teol. mgr. Jan Kasiukevič.

Šv. Mišių metu Telšių ganytojas, sakydamas pamokslą, kalbėjo apie begalinį Dievo Gailestingumą, kuris įgalina kiekvieną žmogų keistis ir ieškoti pagalbos bei paramos Viešpaties malonėje. Vyskupas kvietė tikinčiuosius gyventi taip, kad mokėtume vieni kitiems atleisti, būti dėmesingi, vieni kitus užjausti. Atleidimas yra dieviškas veiksmas, kurio turi mokytis kiekvienas krikščionis, nes tai artimo meilės mokykla. Lengva pasmerkti ir apkaltinti, tačiau reikia įvertinti tokio veiksmo ar sprendimo padarinius. Baigdamas pamokslą Telšių vyskupas J. Boruta SJ akino, kad šiame Dievo Gailestingumo mieste – Vilniuje gyvenantys ir į jį atvykstantys nuolat atsimintų, jog kiekvienas žmogus yra mylimas Dievo ir šios meilės dėka turi mokytis gyventi meile kitam, šalia esančiam, kaip gyveno Švč. M. Marija, Gailestingumo Motina.

Po šv. Mišių į Vilnių atvykę piligrimai iš Žemaitijos ir kitų Lietuvos parapijų lankė Vilniaus senamiesčio bažnyčias, pirmiausia Dievo Gailestingumo šventovę, Vilniaus arkikatedrą baziliką ir kitas žymias šventoves bei istoriškai svarbias vietas. Visi piligrimai džiaugėsi šiais metais atlaidų metu žemaičiams skirta diena, tikėdamiesi, kad ilgainiui tai taps gražia ir prasminga tradicija.

Lapkričio 18 d. kardinolas A. J. Bačkis aukojo šv. Mišias lietuvių ir lenkų kalbomis kartu su visos Lietuvos vyskupais ir svečiu kardinolu Henryku Romanu Gulbinowicziumi. Po šv. Mišių vietos vyskupai ir svečias pabendravo Vyskupų namuose per iškilmingus pietus.

Aušros Vartų – Gailestingosios Dievo Motinos atlaidai Romoje

Lapkričio 17 d. Aušros Vartų – Gailestingosios Dievo Motinos atlaidai švęsti ir Romoje. Ta proga Šv. Petro bazilikoje esančioje Aušros Vartų Marijos vardu pavadintoje koplyčioje aukotose šv. Mišiose dalyvavo Popiežiškosios šv. Kazimiero kolegijos kunigai, Romoje gyvenančios seserys vienuolės, gausus būrys Romos lietuvių bendruomenės narių ir iš Lietuvos atvykę svečiai, tarp jų prezidento patarėja kultūros klausimais dr. Irena Vaišvilaitė, VDU rektorius prof. Zigmas Lydeka bei kiti. Šv. Mišių liturgijai vadovavęs Romoje studijuojantis mons. Kęstutis Latoža Mišių įžangoje bei sakytoje homilijoje susirinkusius ragino aktyviai puoselėti tikėjimą ir gyvas krikščioniškas tradicijas, kad mūsų šventos vietos neaptų vien laikiniais, į širdį neprabyrančiais turizmo traukos centrais. Po šv. Mišių visi susirinkusieji stabtelėjo pasimelsti prie popiežiaus Jono Pauliaus II kapo. Vėliau visi dalyvavo jaukioje agapėje – Vn, jk, kasab, krb-

„Šiluvos žinia išėivijoje“ spausdinama „Draugo“ puslapyje, taip pat perduodama ir internetu. Aplinkraštį numatoma leisti du kartus per mėnesį ir jame, be kitų žinių, spausdinti pasirengimo Jubiliejui naujienas iš Lietuvos.
-kasp-

Kolpingo draugijų metinis susitikimas

Tarptautinės Kolpingo draugijos veikla suskirstyta žemynais ir kiekvienais metais vis kitoje Europos valstybėje vyksta Europos valstybių Kolpingo draugijų metinis susitikimas. Šiais metais jis vyko spalio pabaigoje Taizendorfe, Vokietijoje. Pagrindinė renginio tema – ES socialinis modelis, apie kurio privalumus ir trūkumus susitikimo dalyviai diskutavo renginio metu. „Dalyviai atskirose darbo grupėse aptarė, kokia socialinė sistema egzistuoja skirtingose valstybėse. Tapo aišku, kad socialinės sistemos yra skirtingos, ir naujai įstojuosioms į ES valstybėms pasivyti senbuvės bus labai sudėtinga“, – sakė Lietuvos Kolpingo draugijos nacionalinė sekretorė Lina Kalibataitė.

Europos Kolpingo draugijai priklauso beveik dvidešimtys valstybių atstovai, o metiniame susitikime dalyvavo delegatai iš trylikos: Vokietijos, Vengrijos, Slovakijos, Kroatijos, Šveicarijos, Lietuvos ir kt. Susitikimo metu vyko rinkimai į Europos Kolpingo valdybą, kuri renkama kas trejus metus. Į valdybą pirmą kartą buvo išrinkta Lietuvos Kolpingo draugijos nacionalinė sekretorė Lina Kalibataitė. „Dalyvaudama valdybos veikloje atstovausiu Rytų ir Vidurio Europai, nes dauguma atstovų priklauso Vakarų Europos šalims“, – sakė L. Kalibataitė.

Susitikimo metu buvo nuspręsta pradėti rengtis 2009 m. minėsimam Berlyno sienos nugriovimo dvidešimtmečiui. Šiai progai skirtas Tarptautinės Kolpingo draugijos šūkis – „Europą statome kartu“. Planuojama, jog šiam įvykiui paminėti skirtos akcijos vyks vietinėse Kolpingo draugijose bei bendra akcija – vienoje iš Europos valstybių.

-rk-

Pastangos mažinti skurdą Lietuvoje

Lapkričio 12 d. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje vyko Skurdo ir

socialinės atskirties mažinimo 2007–2008 metų priemonių įgyvendinimo stebėsenos grupės susitikimas. Susitikimo metu atsakingos ministerijos ir organizacijos pateikė apibendrintą informaciją dėl Nacionaliniame pranešime apie Lietuvos socialinės apriėpties strategijas numatytų priemonių įgyvendinimo. Savo veiklą pristatė Švietimo ir mokslo, Socialinės apsaugos, Sveikatos apsaugos, Ūkio ir Žemės ūkio ministerijų atstovai bei keletas dalyvavusių nevyriausybinų organizacijų. Stebėsenos grupės nariams pristatytos socialinių partnerių iniciatyvos mažinant skurdą ir socialinę atskirtį – Pilietinės visuomenės instituto įgyvendintas projektas „LABAS“ („Lietuva be atskirties ir skurdo“). Taip pat nagrinėtos Europos Sąjungos paramos žmoniškųjų išteklių plėtrai ir socialinės atskirties mažinimui galimybės, pristatyti Statistikos departamento atlikto Gyventojų pajamų ir gyvenimo sąlygų tyrimo rezultatai. Susitikime dalyvavę Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos viceministras P. V. Žiūkas supažindino su šiuo metu kuriamu socialinio žemėlapiu projektu bei laukiamais šio projekto rezultatais.

Susitikimo metu Lietuvos *Caritas* Slaugos ir globos namie skyriaus vadovė Jūratė Matikvienė pristatė Lietuvos *Caritas* veiklą skurdo mažinimo srityje – darbą su savanoriais talkininkais, tarptautinius ryšius, pagalbą neturtingoms šeimoms, ligoniams, rizikos grupių žmonėms.

-Ici-

Marijos diena Šiluvoje

Lapkričio 13 d. į Šiluvą atvykę maldininkai dalyvavo šv. Mišiose Švč. M. Marijos Gimimo bazilikoje ir drauge šventė Marijos dieną. Pasak šv. Mišioms vadovavusio Kauno arkivyskupo Sigito Tamkevičiaus, žvarboką, žiemos pradžią pranašaujančią dieną į Šiluvą atvyko patys uoliausieji Dievo Motinos mylėtojai. Kartu galėjo melstis ligoniai ir visi tikintieji, kuriuos pasiekia *Marijos radijo* laidos, mat kiekvieno mėnesio trylikta dieną šis radijas visada transliuoja šv. Mišias iš Šiluvos bazilikos.

Drauge su arkivyskupu šv. Mišias Bazilikoje tądien aukojo Panevėžio vyskupas emeritas Juozas Preikšas, kiti į Šiluvą atvykę kunigai. Giedotojams vadovavo Kauno arkikatedros bazilikos

Jaunimo sielovados forumas

Lapkričio 16–17 d. Kauno arkivyskupijos salėje vyko jaunimo sielovados forumas „Jaunimo dienoms pasibaigus: jaunimo sielovados modeliai Lietuvoje“; jame dalyvavo katalikiškųjų jaunimo organizacijų atstovai iš visų šalies vyskupijų. Renginyje prasidėjo vysk. R. Norvilos malda, prašant Viešpaties „drąsinti nešti kitiems vaisius“. Sveikindamas forumo dalyvius arkivyskupas S. Tamkevičius prisiminė, kaip jį jaunystėje drąsino buvimas su bendraminčiais vikaro kambarėlyje – „tai padėjo atlaikyti negatyvų spaudimą iš aplinkos“. Pasak ganytojo, jaunam žmogui svarbu būti ne vienam, o būryje. Arkivyskupas jaunimui linkėjo spinduliuoti idealizmu – neužsidaryti, kad viskas, kas viduje slypi gera, neuždustų, neužrūgtų. „Linkiu neužsidaryti ir pamąstyti, kaip tu, ką viduje turiu geriausia, galiu praturtinti kitus“, – kalbėjo arkivyskupas.

Lietuvos Respublikos prezidento patarėjas jaunimo klausimais Arūnas Kučikas pastarųjų septyniolikos metų jaunimo sielovadą apžvelgė penkiais aspektais: jaunimo sielovados sampratos; ugdymo(si) formų įvairovės; institucijų bei jų stiprinimo, bendradarbiavimo; jaunimo sielovados bendradarbių kompetencijos; jaunimo sielovados santykio su valstybės jaunimo politikos sistema aspektu. Jo žodžiais, atgavus nepriklausomybę bažnyčiose pagausėjo žmonių, ieškančių naujų gyvenimo orientyrų, bendruomeniškumo, saviraiškos galimybių, o Bažnyčia stengėsi jiems padėti. Išsipildyti jaunimo lūkesčiams padėjo aktyvių kunigų bei pasauliečių atkurtos arba naujai įsteigtos katalikiškos organizacijos, dvasiniai judėjimai, atsinaujinusios vienuolijos. Prelegento pastebėjimu, iš pradžių didžiama parapijų bendruomenių nespėjo žengti koja koton su laiku: norinčiųjų dalyvauti prasmingoje veikloje buvo daugiau, negu galinčiųjų jiems tai pasiūlyti. Parapijos atsigavo, kai pagrindiniu savo uždaviniu laikė tapti atsinaujinančios Bažnyčios dalimi nenutolstant nuo jos tradicijų. Tai buvo nelengvas procesas. Dabar svarbiausia esą parapijų grupelių veikimas bei jų tarpusavio ryšiai, taip pat sielovados bendradarbių – dvasininkų ir pasauliečių – vaidmuo, dėmesys jų kompetencijai, tinkamų sąlygų jų veiklai sudarymas. „Svarbu, kad turėtume daugiau žmonių, kurie supranta Bažnyčios kūną, yra uždegantys, moka išlaikyti nuomonių atmosferą – įtampą tarp paklusnumo ir ieškojimo“, – kalbėjo prelegentas. A. Kučikas savo pranešimą baigė viltinai: „Galime manyti, kad žmonijos likimas atiduotas į rankas tų, kurie ateinančioms kartoms sugebės perduoti gyvenimo ir vilties motyvus.“

Akademinę sielovadą aptarusi Svetlana Adler minėjo, kad pirmieji konferencijas šia tema pradėjo organizuoti jėzuitai (1999 m.). Šalies 21 aukštojoje mokykloje (joms priskiriamos ir kolegijos) veikia 10 akademinės sielovados centrų, stotelių arba grupių. S. Adler išvardijo kapelionus turinčias aukštąsias mokyklas, aptarė akademinės sielovados tikslus, principus, veiklos raišką.

Apie katalikiškąsias mokyklas kalbėjusi ses. Agnietė Ivaškevičiūtė sakė, jog Lietuvoje tokių yra 31 (įskaitant lopšėlius-darželius), jose mokosi 13 tūkst. moksleivių, t. y. apie 2 proc. visų moksleivių. Sielovadą katalikiškiosiose mokyklose, anot prelegentės, lemia, ar mokykla yra katalikiška, ar tik tokios krypties; ar kapelionas joje yra nuolat, ar tik retkarčiais; ar yra sava koplyčia arba bažnyčia; ar mokykloje švenčiamas Sutaikini mo sakramentas, liturginės šventės; ar vyksta maldos prieš pamokas arba po jų, rekolekcijos ir pan.

Kun. Rimantas Gudlinkis aiškino, kas yra parapija. Aptaręs, kaip parapijos stengiasi ugdyti jaunimą, prelegentas retoriškai klausė, ar užtenka šių tradicinių formų, kad jaunimas bręstų. Esą labai svarbu, kad parapija

įvertintų, ko jaunimui iš tiesų reikia, o ne vadovautųsi vien nuleistais nurodymais, „tada sielovados ugdymo žingsniai būtų platesni“.

Apie jaunimo nacionalines organizacijas kalbėjusi Margarita Vyskupaitienė ateitininkus išskyrė kaip seniausią (įkurtą 1911 m.), skautus – kaip didžiausią (6 tūkst. narių) organizaciją. Iš tautinio dorinio ugdymo jaunimo organizacijų paminėti valančiukai, kudirkaičiai, maironiečiai, kazimieriečiai. Pasak prelegentės, iš trylikos nacionalinių jaunimo organizacijų dvasios tėvus turi šešios, nors juos nori turėti visos; tik aštuonios turi patvirtintas dvasinio ugdymo programas. Ji apgailestavo, kad „į šią veiklą sunku įtraukti dvasininkus“. Be to, „nėra katalikiškų organizacijų bendradarbiavimo tinklo“; taip yra todėl, kad jos, būdamos pernelyg silpnos, labiau rūpinasi išlikimu, o ne tikslu – krikščioniškųjų vertybių skleidimu. Didelis iššūkis šioms organizacijoms ir tai, jog dauguma jų narių yra nepraktikuojantys katalikai.

Rūta Vosyliūtė ir Paola Fertoli pristatė vienuolių judėjimus – kada jie atsirado ir kokia jų misija Bažnyčioje. Ses. Evelina Lavrinovičiūtė vienuolių jaunimo temą rutuliojo pasakodama apie vienuolių veiklą mokyklose, padedant vargšams, socialiai apleistiems vaikams ir pan. Pirmosios renginio dienos pabaigoje parodytas filmas „Drąsos! Tai aš!“ (rež. Dalia Kanclerytė) apie vasarą Klaipėdoje vykusias Lietuvos jaunimo dienas (LJD). Abi forumo dienas jo dalyviai diskutavo bei sėmėsi patirties šiose teminėse grupėse: gyvenimo patirties, šlovinimo, maldos, socialinės veiklos, neformalioje projektinės veiklos, ministrantų.

Antroji forumo diena prasidėjo šv. Mišiomis Švenčiausiosios Trejybės (seminarijos) bažnyčioje. Šv. Mišių liturgijai vadovavo arkivyskupas S. Tamkevičius, koncelebravo vyskupas R. Norvila, kiti forume dalyvavę kunigai. Arkivyskupas, komentuodamas Šventojo Rašto skaitinį apie jaunuolį, kuris manė esąs mylintis kitus, tačiau patartas Jėzaus nesutiko išdalyti savo turto vargšams, sakė, jog ir mes linkę daug kalbėti apie meilę, tačiau ne visada žinome, ką tai reiškia. „Nežinia, ko Dievas gali pareikalauti iš kiekvieno mūsų, ką pasiūlyti – tai bus labai asmeniška. Turtas nėra kažin koks prakeikimas, kurio reikia atsisakyti siekiant išganymo. Jėzus turbūt manė, kad turtas tam jaunuoliui gali būti kliūtis siekiant pagrindinio tikslo“, – kalbėjo arkivyskupas S. Tamkevičius, minėdamas egoizmo persunktus dabartinio gyvenimo atvejus, kai net vykstant dešimt Dievo įsakymų mąstoma ne apie kitą, bet apie save. Ganytojas linkėjo, kad jaunimas, prireikus rinktis, drąsiai Jėzui pasakytų „Taip!“, – „tada meilės egzaminas bus išlaikytas“.

Po šv. Mišių forumo dalyviai tęsė darbą apžvelgdami ir aptardami šią vasarą Klaipėdoje vykusias Lietuvos jaunimo dienas. Pasak LJD-2007 organizatorių Dianos Rugienytės ir Kristinos Matuzevičiūtės, Lietuvos jaunimo dienos pasiekė savo tikslą: subūrė vietos katalikiškas bendruomenes, gaivino Klaipėdos žmones, suteikė neišdildomų bendrystės ir tikėjimo išgyvenimų skelbiant Evangeliją.

Po bendros diskusijos VDU Katalikų teologijos fakulteto dėstytojas kun. Kęstutis Kėvalas apžvelgė Bažnyčios dokumentus, kuriuose kalbama apie jaunimo sielovadą. Pasak jo, nors nėra nė vieno dokumento, tiesiogiai skirto jaunimo sielovadai, tačiau Bažnyčios raštuose ir popiežių kalbose randame nemažai ištarų apie jaunimą. Taip išryškėja labai svarbi mintis: jaunimo sielovada yra prioritetinga Bažnyčios veiklos sritis. Jaunimas yra Bažnyčios ir pasaulio ateitis.

Forumo dalyviams buvo paaiškinta, kur rasti informacijos apie kitais metais Australijoje vyksiančias Pasaulio jaunimo dienas, pasiūlyta, kaip joms rengtis parapijose, savo organizacijose bei individualiai. -jkk-

choro vadovė Vita Vaitkevičienė. Liturgijos pradžioje (prieš ją pradėdant visada giedama Švč. M. Marijos litanija) arkivyskupas pakvietė melstis ne tik už mirusiuosius, kaip įprasta lapkričio mėnesį, bet ir už klystančius gyvuosius, kuriems reikia Dievo gailestingumo, kad jie sugrįžtų į tiesos kelią.

Savo homiliją arkiv. S. Tamkevičius siejo su Dievo gailestingumo tema. Pasak ganytojo, visi atpirkimo slėpiniai, ypač Kristaus kančia ir prisikėlimas, kalba apie begalinį Dievo gailestingumą. „Kristaus kryžius – tai prikalta meilė. Jis primena Dievo gailestingumą ir būtinybę mums būti vieni kitiems gailestingiems“, – sakė ganytojas. Švč. M. Mariją jis pavadino Dievo gailestingumo skelbėja pasauliui, per kurią ir kurioje Dievo gailestingoji meilė reiškiasi Bažnyčioje ir žmonijos istorijoje. Lankydami žymias Marijos apsireiškimų vietas pasaulyje ir Lietuvoje, galime išmelsti daug daugiau, nei prašome, ne tik fizinės, bet dar svarbesnės dvasinės sveikatos. Ir šiose vietose galima mokytis ne smerkti, kaltinti, o būti gailestingiems, melsti Dievo gailestingumo sau ir kitiems. Ganytojas sykiu atkreipė dėmesį, jog Dievo gailestingumas patiriamas atgailos kelyje, ir būtent šiuo keliu skatina eiti Gailestingumo Motina.

-kasp-

Dievo Motinos paveikslų kelionė

Šėta ir Lančiūnava

Spalio 14 d. Šiluvos Švč. M. Marijos su Kūdikiu paveikslas, parvežtas iš Pagirių parapijos, buvo sutiktas prie Šėtos miestelio ribos. Procesija per miestelį paveikslą lydėjo iki Švč. Trejybės bažnyčios, kur vidurdienį prasidėjo šv. Mišios. Kartu tą sekmadienį parapijoje švęsti ir Marijos Rožinio Karalienės atlydai, jiems vadovavo Šventosios Dvasios (Šilainių) parapijos klebonas kun. Emilis Jotkus. Tačiau bažnyčioje meldėsi daug žmonių.

Visą kitą dieną melstasi už geradarius, už ligonius, senelius, sergančius depresija, Šėtos seniūnijos darbuotojus, valstybės tarnautojus – už mokinius, mokytojus. Tą dieną dalyvavo beveik visa Šėtos mokykla – apie 400 jos bendruomenės narių. Surengta moksleivių piešinių paroda, buvo skaitomi eilėraščiai. Dar viena diena buvo skirta maldai už ūkininkus ir verslininkus. Vi-

są savaitę rytais būdavo kalbamas rožinis, aukojamos šv. Mišios, vakarais – Švč. M. Marijos litanija, vyko Švč. Sakramento adoracija, Liturginės valandos.

Spalio 20 d. Dievo Motinos paveikslas išlydėtas į Lančiūnavos parapiją, kur Šv. Kazimiero bažnyčioje išbuvo iki sekmadienio, spalio 21 d.

Dotnuva ir Šlapaberžė

Į Dotnuvos Apreiškimo Švč. M. Marijai parapiją paveikslas iš Lančiūnavos atkeliavo spalio 21 d. Tai tapo svarbiu pastoraciniu įvykiu parapijiečiams. Bažnyčia kasdien būdavo atvira nuo 11 val. ryto iki vėlumos. Kiekvieną dieną aukotos šv. Mišios parapijai aktualiomis intencijomis: už Dotnuvos parapiją, parapijos pastoracinius bendradarbius, šeimas, gyvus ir mirusiuosius parapijos kultūros, literatūros, meno, mokslo puoselėtojus, už ligonius ir neįgaliuosius, medicinos ir slaugos darbuotojus, karitietes. Atskiros popietės buvo skirtos žemdirbiams ir ūkininkams, jaunimui, mokiniais ir mokytojams. Tikintieji į bažnyčią rinkdavosi kaip niekada gausiai, kad susikauptų pabūtų vienumoje su Dievo Motina, maldomis išsakytų Marijai savo kančias, širdgėlą.

Parapijos maldų savaitėje dalyvavo daug svečių: Kauno arkivyskupijos vyskupas augziliaras Jonas Ivanauskas, Pakruojo dekanato dekanas kun. Ričardas Rutkauskas, Kėdainių dekanato dekanas kun. Gintaras Pūras, Rumšiškių parapijos klebonas, arkivyskupijos Caritas direktorius kun. Virginijus Birjotas, Krakių ir Paberžės parapijų klebonai kun. Žydrūnas Paulauskas ir kun. Skaidrius Kandratavičius. Į Dotnuvos parapijos maldų Dievo Motinai savaitę atvyko Akademijos ansamblis „Seklyčia“, Kėdainių neįgaliųjų draugijos ansamblis „Temela“. Išraiškingai aukštuose bažnyčios skliautuose skambėjo šių mėgėjiškų kolektyvų su meile ir tikėjimu giedamos giesmės ir maldos. Į šventines apeigas įsitraukė ir daug moksleivių. Programoje dalyvavo Kauno „Žiburio“ vidurinės mokyklos tikybos mokytojos Jolantos Lenkauskienės vadovaujama jaunimo grupelė. Aristida Agrėnaitė pristatė projektą apie Šiluvos Švč. M. Mariją. Jaunuomenė, vadovaujama Josvainių parapijos šlovinimo grupelės, jausmingai giedojo jaunimui sukurtas giesmes, mokiniai

Kaišiadorių vyskupijos kunigų susirinkimas

Lapkričio 14 d. Kaišiadorių vyskupijos sielovados centre buvo surengtas Kaišiadorių vyskupijos kunigų pastoracinio ugdymo susirinkimas tema „Sužadėtinių rengimas Santuokos sakramentui pagal atnaujintą programą“. Susitikimo pirmoje dalyje kalbėjęs katalikiško žurnalo šeimai „Artuma“ vyr. redaktorius Darius Chmieliauskas pabrėžė keletą svarbių veiksnių krikščioniškos šeimos gyvenime krikščioniškai auklėjant vaikus. Remdamasis asmenine patirtimi jis sakė, kad mažiesiems šeima turi neretai lemiamą reikšmę. Visų pirma čia natūraliai išmokstama maldos praktikos, galiausiai kunigo asmenį vaikas dažnai tapatina su pačiu Dievu, kuris mažo vaiko gyvenime atsiskleidžia per įvairius įvaizdžius.

Naująją Sužadėtinių rengimo Santuokos sakramentui programą pristatė jos rengėjos Lietuvos šeimos centro vadovė Vijoleta Valantiejutė ir centro reikalų vedėja Dalia Lukėnienė. Naujoji programa, kaip minėjo prelegentės, yra kiek platesnė, susidedanti iš 8 dalių – tokių užsiėmimų, kaip „Bendravimas ir bendrystė“, „Liek savimi ir keičiuosi“, „Krikščioniškas požiūris į lytiškumą“, „Dievas ir Bažnyčia“ ir kt. Programos naujovė – sužadėtinių pašnekesiai atskirose grupėse bei tarpusavyje, malda prieš susitikimą ir po jo, gana daug Šv. Rašto citatų. Programą sudaro dvi dalys – gairės vedėjui ir medžiaga sužadėtinių porai. Šią programą vis dar galima tobulinti.

Antroje pristatymo dalyje prelegentės organizavo darbą grupėse. Kunigai, susiskirstę į 5 grupes, aptarė du jiems iškeltus klausimus: kokios pagrindinės šeimų problemos pastebimos jų vadovaujamose parapijose ir dėl kokių priežasčių jos kyla. Vėliau kunigai aptartus klausimus pristatė kolegoms. Daugumos nuomone, pati pagrindinė šeimų problema kaimų parapijose – girtavimas, didžiama kitų problemų – tik šios problemos padariniai. Kunigai taip pat atkreipė dėmesį, jog sekuliaroji – pasaulietinė mintis, kuriai ypač daug dėmesio skiriama žiniasklaidoje, vaidina labai didelį vaidmenį nūdienos žmogaus gyvenime; šiam reiškiniui, pasak kunigų, labai sunku ką nors priešpriešinti. Taip pat minėta emigracija, šeimos politikos nebuvimas Lietuvoje, artimo meilės stoka, nenoras tobulėti dvasiškai, maži šeimos narių atlyginimai ir kt.

Kaišiadorių vyskupijos šeimos centro vadovė Judita Bernatienė kunigus supažindino su šio centro veikla: aptarė nuveiktus bei planuojamus darbus, atkreipė kunigų dėmesį į centro vykdomas programas vyskupijoje. Tarp šių programų krikščioniškos šeimos ugdymui skirtos tokios programos, kaip *Sutuoktinių susitikimai*, šeimų grupė „Stebėk. Vertink. Veik“, programa „Vakaras su šeima“. Jaunimo rengimo šeimai srityje 13–17 metų moksleiviams skirta brandaus lytiškumo, savęs pažinimo ir įvertinimo programa „Kas aš esu?“, 14–17 metų moksleiviams – tolimojo rengimo santuokai programa „Apie Tave“.

Vyskupijos šeimos centro vadovė pabrėžė, kad šias programas galima vykdyti bet kurioje vyskupijos parapijoje bei kvietė klebonus bendradarbiauti. Šia proga kunigams buvo pristatytas lankstukas „Kaišiadorių vyskupijos šeimos centras (2007)“, kuriame paminėtos visos šio centro rekomenduojamos ir vykdomos programos, kontaktiniai adresai, sužadėtinių rengimo santuokai užsiėmimų vietos.

Susirinkimo pabaigoje kun. Gediminas Tamošiūnas apžvelgė administracines pastoracines nuorodas dėl rengimo Santuokos sakramentui. Šia proga jis atkreipė dėmesį į būtinybę prieš sutuoktuves pildyti „Ikisantuokinės apklausos anketą“ bei jos reikšmę bažnytiniame teisme, taip pat priminė Lietuvos Vyskupų Konferencijos 2006 m. instrukciją „Dėl

pasirengimo Santuokos sakramentui programos įgyvendinimo“. Vyskupijos kunigų susirinkimas, kaip įprasta, baigėsi pietumis kartu su ganytoju vyskupijos kurijoje.

-KŠ-

Kaišiadorių vyskupijos dekanatų kunigų konferencijos

Spalio 9–30 d. Kaišiadorių vyskupijoje vyko dekanatų kunigų konferencijos: Kaišiadoryse – Kaišiadorių dekanato, Aukštadvaryje – Elektrėnų ir Stakliškių, Širvintose – Molėtų ir Širvintų, Pivašiūnuose – Alytaus ir Merkinės. Konferencijose visų pirma siekta pakartotinai apžvelgti vietos vyskupo pastoracines nuorodas, susijusias su sakramentų teikimu Kaišiadorių vyskupijoje.

Kalbant apie Krikšto sakramentą, kunigams buvo pakartotinai priminta dar 2000 m. Kaišiadorių kurijos rekomenduota skrajutė – lankstinukas, skirtas savo kūdiki krikštyti besiruošiantiems tėvams. Joje nurodytos Krikšto apeigos (tėvų ir krikštatevių atsakymai į krikštytojo klausimus), motyvacija (kodėl būtinas Krikštas) bei tėvų pareigos auklėti kūdiki krikščioniškai. Taip pat kalbėta, kokiais atvejais derėtų Krikštą nukelti vėlesniam laikui (arba atsakyti). Atkreiptas dėmesys į vietos vyskupo 2002 m. nuorodą parapijų vizitacijos instrukcijoje, kur sakoma, jog „teisėtam kūdikio Krikštui šalia tėvų sutikimo dar reikalinga pagrįsta viltis, kad kūdikis bus auklėjamas katalikiškai; antraip – Krikštas turi būti nukeltas vėlesniam laikui“. Ši pastoracinė nuoroda remiasi bažnytinės teisės 868 kanonu, kuriame dar priduriama, kad priežastį, kodėl Krikštas turi būti nukeltas vėlesniam laikui, būtina paaiškinti tėvams. Konferencijų metu aiškintasi, kokiais atvejais galima atsakyti teikti Krikšto sakramentą; pavyzdžiui, tai, kad tėvai gyvena be Santuokos sakramento, nors nėra kliūtis tuoktis, yra rimtas argumentas, kad ir jų vaikai taip pat nebus auklėjami gyventi katalikiškai; todėl šiuo atveju kūdikio Krikštas turėtų būti atidėtas vėlesniam metui, kai tėvai, tarkime, atsivers ir susituoks Bažnyčioje. Kalbant apie tėvus, kurie turi kliūčių bažnytinei santuokai ir gyvena tik civiliška susituokę, derėtų žiūrėti, ar šie asmenys – tėvai, kiek leidžia jų būvis, praktikuoja katalikų tikėjimą; šiuo atveju kunigams buvo primintas Lietuvos Vyskupų Konferencijos 2006 m. instrukcijos „Dėl pasirengimo Santuokos sakramentui programos įgyvendinimo“ skyrius „Dėl išsiskyrusių ir antrą civilinę santuoką sudariusių tikinčiųjų sielovados“. Ta pačia proga buvo aptarta suaugusiųjų Krikšto tvarka. Ji Kaišiadorių vyskupijoje reglamentuota vietos vyskupo 2004 metais. Konferencijose pabrėžta, kad labai svarbi šio reglamento nuoroda – „patikrinti besirengiančio Krikštui asmens gyvenimą tikėjimu vadinamojo katechumenato metu, kuris turėtų trukti ne mažiau kaip pusę metų“.

Diskusijų metu atkreiptas dėmesys, jog Lietuvoje nemažai individualios pastoracijos apraiškų, kurios, kaip pastebėjo kunigai, neretai trikdo bandymus dirbti metodiškai – įgyvendinti vietos vyskupo nuorodas; buvo pateikta net konkrečių pavyzdžių iš kaimyninių vyskupijų.

Aptarinėjant Sutvirtinimo klausimus, iš pradžių apžvelgta esama padėtis parapijose. Vėliau kunigams pakartotinai priminta 2001 m. vietos vyskupo paskelbta tvarka dėl rengimo Sutvirtinimo sakramentui, atkreiptas dėmesys į parengimo Sutvirtinimo sakramentui medžiagą, praktinius užsiėmimus, pateiktas vienas kitas pavyzdys iš parapijų. Kaišiadorių vyskupijoje vietos ordinaras yra rekomendavęs kunigams rengiant Sutvirtinimo sakramentui taikyti Panevėžio vyskupo patvirtintą paauglių rengimo Sutvirtinimo sakramentui programą, kurią sudaro 20 temų. Artimiausiu metu bus siekiama, kad klebonai, atsižvelgdami į parapijų galimybes, rengtų individualias rengimo Sutvirtinimo sakramentui programas, kurias tvirtintų vietos

dalyvavo piešinių ir rašinių konkursuose, geriausieji buvo apdovanoti. Po Eucharistijos šventimo didžiojoje vienuolyno salėje kas vakarą vykdavo agapės, kuriose parapijiečiai maloniai pabendraudavo su svečiais ir tarpusavyje, sprendė parapijos bendruomenei aktualias problemas, dalijosi atsineštomis gėrybėmis.

Iš Dotnuvos parapijiečiai iškilmingai išlydėjo paveikslą į tolesnę piligriminę kelionę – Šlapaberžės parapiją. Čia paveikslas viešėjo dvi dienas. Jį sutiko ir išlydėjo gausus Šlapaberžės tikinčiųjų būrys. Parapija drauge su klebonu meldėsi už šeimas ir prašė atsišventimo malonės. Sekmadienį iškilmingos liturgijos metu paveikslas buvo perduotas Paberžės tikintiesiems.

-špi, gtam-

Metodinių darbų paroda Šiluvos jubiliejui

Lapkričio 19 d. Kauno arkivyskupijos katechetikos centras pakvietė į tikybos mokytojų metodinių priemonių parodą, skirtą Švč. M. Marijos apsišventimo Šiluvoje 400 metų jubiliejui. Ją atidarydama arkivyskupijos Katechetikos centro koordinatore, tikybos mokytoja metodininkė Aldona Girininkienė pasidžiaugė pačiais įvairiausiais darbais, kuriais remdamiesi tikybos mokytojai skleidžia Jubilėjaus žinią savo pamokose, mokyklų bendruomenėse, dalijasi jais su kolegomis iš kitų mokyklų. Pasak A. Girininkienės, parodoje eksponuojami arkivyskupijos metodinio būrelio įvertinti ir atrinkti dvidešimt devyni darbai iš 19 mokyklų ir Kristaus Prisikėlimo parapijos – tai pamokų planai, meditacijos, žaidimai, vaidinimai, projektai, kai kurie iš jų parengti drauge su kitų dalykų – dailės, darbų, lietuvių kalbos – mokytojais (17 Katechetikos centro atrinktų darbų šių metų balandžio 12–30 d. buvo eksponuojami Kauno pedagogų kvalifikacijos centre vykusiame dorinio ugdymo mokytojų gerosios patirties sklaidos parodoje).

Parodos atidaryme kalbėjusi metodinio būrelio vadovė, Kauno „Versmės“ vidurinės mokyklos tikybos mokytoja Lina Brazienė išreiškė viltį, jog dalydamiesi darbais pedagogai „bus ne tik mokytojai, bet ir dar geresni tikėjimo liudytojai“, ir pabrėžė, jog mokytojams ypač būtina vadovautis Švč. M. Marijos pavyzdžiu apaštalaujant, besąlygiškai mylint vaiką, padedant jame augti Jėzui.

Tikybos mokytojų darbais, kūrybiškumu ir neformalia, kasdienybės skube išsiskiriančia parodos atidarymo švente pasidžiaugė joje dalyvavusi Kauno m. švietimo skyriaus vyr. specialistė Rasa Rasikienė. Ji padėjo Katechetikos centro darbuotojams bei mokytojams, kiekviename žmoguje slypintį kūrybiškumo pradą atskleidusiems savo gražiomis, pačių sugalvotomis darbo priemonėmis.

Parodos atidarymo dalyviai turėjo progą pasiklausyti dainų ir giesmių, kurias atliko merginų ansamblis iš Jonavos katalikiškojo jaunimo centro „Vartai“. Jauniesiems atlikėjams vadovavo ir akompanavo Jonavos Jeronimo Ralio vidurinės mokyklos tikybos mokytoja Inga Petronienė. Metodinių darbų parodą ypač puošia Kauno Juozo Grušo vidurinės mokyklos šeštokų dailės darbų ciklas „Lietuvos Madonos“.

-kasp-

Pažintinė kelionė

Lapkričio 9 d. Anykščių šv. apaštalo evangelisto Mato parapijos choristai (vad. Rimvydas Griauzdė), darbuotojai bei talkininkai, vadovaujami klebono kan. Stanislovo Krumpliausko ir vikaro Justo Jasėno, vyko į pažintinę kelionę po Kauno apylinkes. Iš pradžių aplankyta Palemono Švč. Mergelės Marijos Rožančiaus Karalienės bažnyčia. Su jos istorija supažindino ir apie vienuolius saleziečius papasakojo kun. Petras Dumbliauskas SDB. Piligrimams apsilankė ir Pažaislio Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo pas Elzbieta šventovėje, kur drauge šventė Eucharistiją. Kun. J. Jasėnas padėjo choristams ir parapijos talkininkams už įvairias pastangas ir iniciatyvas, kuriomis praturtinamas šios parapijos gyvenimas. Pamoksle kalbėta apie sakralią ir pasaulietinę aplinką, linkėta nenutolti nuo nuoseklaus bažnytinio ir dvasinio gyvenimo, išlaikyti deramą pagarbą sakraliems dalykams. Ses. Edita Čibiraitė LSSC papasakojo apie Pažaislio bažnyčią ir vienuolyną, papasakojo apie meno kūrinius.

Anykštėnai apsilankė kardinolo V. Sladkevičiaus memorialiniame bute – muziejuje, kur juos maloniai priėmė šio centro darbuotoja Greta Lanskoronskienė. Ji papasakojo apie kardinolą, aprodė turtingą ekspoziciją. Kan. St. Krumpliauskas vėliau vi-

ordinaras. Diskusijų metu kunigai atkreipė dėmesį, kad dar prieš rengiant Sutvirtinimui jaunimą dera evangelizuoti. Kitų pašnekovų nuomone, evangelizacijos elementų mūsų kasdienybėje lyg ir netrūksta, jaunuoliai, pavyzdžiui, lanko tikybos pamokas, girdi ir mato krikščioniškas radijo ir televizijos laidas, būtent jiems organizuojamos Lietuvos krikščioniško jaunimo dienos, taip pat Jaunimo dienos vyskupijoje ir dekanatuose. Tačiau dauguma sutiko, jog asmeniškai užkalbinti jaunuolius daug svarbiau negu visa tai.

Kalbant apie Eucharistiją, pirmiausia dėmesys būdavo atkreipiamas į 2005 m. kunigams pristatytą naująjį apeigyną „Eucharistijos slėpinio kultas ne Mišių metu“. Pabrėžta, kad šiame apeigyne pateikiama daug naujingos praktinės pastoracinės medžiagos Eucharistijos tema, priminta, kad šia tema taip pat yra vietos vyskupo nuorodų, kurios kunigams buvo paskelbtos 2003 m. Rengiant vaikus pirmajai Komunijai, klebonai turėtų uoliai kviesti vaikus švęsti Eucharistiją sekmadienį kartu su visais parapijiečiais, patarnauti liturgijoje ar giedoti bažnyčios chorelyje. Dėmesio skirtina ir jų tėvams: jie turėtų būti raginami dalyvauti kartu su vaikais šv. Mišiose sekmadienį, taip pat kviečiami kartą per mėnesį dalyvauti jiems skirtoje katechezėje, taip pat *Alfa* kurse. Atgailos sakramento klausimu, pabrėžta būtinybė visapusiškai pasinaudoti apeigyno „Atgailos apeigos“ nuorodomis. Kunigų diskusijų metu buvo atkreiptas dėmesys į pastaruoju metu labai svarbią apeigyno nuorodą dėl pagalbos atgailaujantiesiems „atlikti visų nuodėmių išpažintį“.

Pokalbiuose apie Santuokos sakramentą pirmiausia akcentuota būtinybė sužadėtiniams dalyvauti parengimo Santuokos sakramentui kursuose. Šia proga kunigai taip pat paraginti atkreipti dėmesį į 2006 m. pasirodžiusią LVK instrukciją *Dėl pasirengimo Santuokos sakramentui programos įgyvendinimo*. Padedant sužadėtiniams suvokti Santuokos sakramento prasmę bei reikšmę, dėmesys pirmiausia atkreiptas į Katalikų Bažnyčios katekizimą (1996), taip pat šio Katekizmo santraukos medžiagą, lietuvių kalba pasirodžiusią šių metų rugsėjo mėnesį. Akcentuota, kad per didelis sužadėtinių rūpinimasis santuokos išorine forma, jos iškilmingumu į šalį nuplukdo santuokos esmę – jos turinį. Pakartotinai pažymėta, kokiais atvejais santuokai būtini įvairūs leidimai. Paminėta ir tai, jog laisvas būvis bažnytinės santuokos atžvilgiu nustatomas pagal sužadėtinių pateiktą ne anksčiau kaip prieš 6 mėn. išduotą Krikšto liudijimą iš parapijos, kurioje suteiktas šis sakramentas. Šių liudijimų formos (pavyzdžiai), patvirtintos vietos ordinaro, tarp jų ir nauja siuntimo į sužadėtinių parengimo Santuokos sakramentui kursus forma, kunigams pakartotinai išdalytos konferencijų metu. Pabrėžta, kad šia forma derėtų naudotis tuo atveju, jei sužadėtiniai siunčiami į kursus Kaišiadorių vyskupijoje; joje nurodyta kursų apimtis, vieta, paaiškinta, kodėl šie užsiėmimai tokie svarbūs.

-Kš-

Prisimintas Šiaulių vyskupijos dešimtmetis

Lapkričio 11 d. Šiaulių katedroje po sumos didžiama tikinčiųjų pasiliko dar kartą pasidžiaugti Šiaulių vyskupijos dešimtmečio jubiliejumi. Renginio metu pristatytas 2008 m. nuotraukų kalendorius bei trys kompaktinės plokštelės.

Renginį vedė VDU prof. habil. dr. Alfonsas Motuzas. Pirmiausia buvo pristatytas nuotraukų kalendorius „Šventovės kalnuose“, kurio nuotraukų autoriai – Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis ir jo bendrakeleivis fotografas Evaldas Darškus. Prof. Motuzas trumpai supažindino su liturginių metų kalendorių leidybos istorija. Liturginiai kalendoriai Lietuvoje turi galias tradicijas, tačiau tokie, kuriuose būtų ne tik sužymėti mėnesiai, liturginių švenčių dienos, šventųjų vardai, bet ir nuostabūs

vaizdai, profesoriaus teigimu, tėra Šiaulių ganytojo Eugenijaus Bartulio kalendoriai. Pirmasis, su kryžių kalnuose nuotraukomis, išleistas prieš metus, susilaukė didžiulio populiarumo. Apie naująjį kalendorių „Šventovės kalnuose“ profesorius pakvietė papasakoti patį Šiaulių vyskupą.

Pasak vyskupo, šio kalendoriaus sumanymas kilęs iš pastebėjimo, kad kalnuose yra ne tik kryžių, bet ir šventovių, pastatytų netgi aukščiau nei kryžiai. Rodydamas skaidres su šventovių vaizdais, vysk. E. Bartulis pasakojo apie išpūdingas keliones į kalnus, juose aplankytas šventoves, apie tai, kad šv. Mišias yra tekę aukoti lauke, nes viduje visi nebūtų tilpę. Kiekviena kalendoriaus šventovė kuo nors išpūdinga: vienos stebina savo dydžiu, kitų neįprasta architektūra, dar kitos patraukia savo vidumi, pavyzdžiui, viena primena močiutės kambarį, kuriame labai daug paveikslų, kitos centre – Marija, laiminanti kiekvieno keleivio, ypač piligrimo, gyvenimą, trečiojoje neįprasti variniai angelai.

Po vyskupo kalbos pirmąją kompaktinę plokštelę „Tik su Tavim“ pristatė Šiaulių „Sandoros“ katalikiškosios mokyklos mokiniai. Anot prof. Motuzo, vaikų atliekamų giesmių stilius, kurio ištakos siekia Viduramžius, šiandien naujovė. Vaikus giedoti mokanti Rolanda Kalakauskienė džiaugėsi giedančiais vaikais, iš kurių gali daug pasimokyti, nes „tokių yra Dangaus Karalystė“.

Rolanda Kalakauskienė vadovauja ir Šv. Cecilijos ansambliui, susibūrusiam tais pačiais metais, kai buvo įsteigta Šiaulių vyskupija. Kompaktinės plokštelės „Sveika, Karaliene!“ pristatymas drauge tapo ir ansamblio dešimtmečio švente. Ansamblis mylimas todėl, kad giesmių skambesį kuria ne elektronine muzika, o liaudies instrumentais. Jis su savo koncertine programa buvo mielai sutiktas Anglijoje, Vokietijoje; jo klausomasi akademinėje aplinkoje. Ansamblio vadovė teigė, jog jų giedamos giesmės – tai padėkos vainikas, dedamas prie Švč. Mergelės Marijos kojų.

Trečios pristatytos kompaktinės plokštelės „Padėka Dievui ir Barborai Žagarietei“ autoriai – Jonišio meno mokyklos, Žagarės filialo folkloro ansamblio mokiniai. Jūs pristatė kun. doc. dr. Kazimieras Ambrasas SJ, kvietęs vaikų tėvus būti auginančiomis Dievo rankomis. Vadovė Irena Stripinienė teigė, jog didžiausias viso ansamblio troškimas, kad Barbora Žagarietė būtų kuo greičiau paskelbta palaimintąja. Kartu su vaikais giedantis Žagarės klebonas Rimantas Žaromskis linkėjo, jog girdimos vaikų giesmės, skambėdamos bažnyčioje ir namie, keltų dvasią ir skatintų už viską dėkoti Dievui. Pabaigoje Šiaulių vyskupas pakvietė visus kartu giesme pašlovinti Švč. Mergelę Mariją, kurios globai patikėta Šiaulių vyskupija.

-irat-

Kun. Vaclovo Aliulio MIC knygos pristatymas

Lapkričio 8 d. Vilniuje, sausakimšoje Rašytojų sąjungos salėje, pristatyta kun. Vaclovo Aliulio MIC knyga „Vieno žąsiaganio istorija: pasakojimai ir pamąstymai“. Tai kunigo memuarai apie vaikystės, studijų ir darbo metus, pamąstymai apie kunigiškąją tarnystę, prisiminimai apie sutiktus iškiliausius pašaukimo brolius, pastebėjimai apie kai kuriuos džiugius ir skausmingus, ne visiems žinomus, bažnytinio gyvenimo reiškinius.

Muzikinę preliudiją atliko dainininkė Nijolė Vaičiulienė ir pianistė Audra Telksnytė. Knygos pristatyme kalbėjęs istorikas Arūnas Streikus pabrėžė, kad memuarų autorius sovietmečiu pasirinko ir knygoje atspindėjo vidurio poziciją tarp bendradarbiavimo ir pasipriešinimo galiojusiam režimui. Pats knygos autorius kun. Vaclovas Aliulis MIC sakė, kad sovietmečiu jam trūkę drąsos priešintis, jis buvo labiau linkęs išnaudoti

susupažindino su Šv. apaštalu Petro ir Povilo arkikatedra bazilika, keliauninkai pasimeldė prie kard. V. Sladkevičiaus ir Maironio kapų. Vėliau jie lankėsi Kauno Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų (Vytauto Didžiojo) bažnyčioje, kur anykštėnus sutiko šios bažnyčios rektorius teol. lic. Kęstutis Rugevičius. Kelionės programa baigta paminklinėje Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje. Nuo bažnyčios stogo apžiūrėta Kauno panorama, pasimelsta prie prel. Mykolo Jeronimo Krupavičiaus kapo.

-kjj-

Katechezės seminaras „Eucharistija – gyvenimo centras“

Lapkričio 10 d. Prienuose vykusiame seminare „Eucharistija – gyvenimo centras“ dalyvavo tikybos mokytojai, katechetai, kunigai. Seminarą vedė VPU dėstytojos: mgr. Giedrė Rugevičiūtė ir mgr. lic. s. Fausta Palaimaitė. Seminarą pradėjęs parapijos klebonas Jonas Baliūnas pasveikino visus dalyvius ir pakvietė kartu pasimelsti, kad Dievas laimingų šią dieną ir visus darbus. Po maldos seminaro dalyviai svarstė, kaip kiekvienas supranta, kas yra Eucharistija.

Paskaitoje „Kai kurie teologiniai Eucharistijos aspektai“ apžvelgta, kokią Duonos laužymo patirtį turėjo Jėzaus mokiniai ir kokią turime mes dabar. Akcentuota, jog Eucharistija yra stalo bendrystė, kurios mums labai trūksta. Atkreiptas dėmesys, jog Eucharistija sietina su kasdieniu gyvenimu, krikščionims būtinas gilesnis ryšio tarp Eucharistijos ir kasdienio gyvenimo supratimas. Eucharistinis dvasingumas nėra vien dalyvavimas šv. Mišiose ir Švenčiausiojo Sakramento adoravimas. Jis apima visą gyvenimą. Išsamiau analizuota Lk 24, 13–33 ištrauka. Antroje seminaro dalyje pateiktos praktinės užduotys. Vėliau adoruotas Švenčiausiasis Sakramentas. Eucharistija švęsta seminaro dalyviams kaip Jėzaus mokiniams susėdus apie stalą.

-kk-

Keliais žodžiais

Ukmergė. Lapkričio mėnesį Šv. apaštalu Petro ir Povilo bažnyčioje surengtos dvasinio susikaupimo valandos.

Lapkričio 4 d. tolerancijai skirtą susikaupimo valandą muzikinius kūrinius religine tema atliko smuikininkas Dainius Puodžiukas, lapkričio 14 d. – Vilniaus miesto savivaldybės choras „Jauna muzika“. Šių renginių dalyviai buvo kviečiami priimti Sutaikinimo sakramentą. Koncertų ciklą organizavo smuikininkas Martynas Švėgžda von Bekkeris.

-kasp-

Kaunas. Lapkričio 10 d. Šventojo Kryžiaus (karmelitų) parapijos bažnyčioje melsta pašaukimų ir dėkota už juos. Nuo 17 val. iki vakarinių šv. Mišių jaunimas giedojo Akatistą. Gausiai susirinkę tikintieji, parapijos organizacijų atstovai, jaunimas meldė Dievo malonės jaunai parapijietei Giedrei Aleksynaiti, pasirinkusiai vienuolės karmelitės kelią, kurį ji pradės Paštuvoje. Pasibaigus šv. Mišioms, parapijos klebonas kun. Renaldas Šumbrauskis dėkojo Giedrei už vargonininkės tarnystę bažnyčioje, aktyvią veiklą jaunimo būrelyje. Dievo palaimos Giedrei linkėjo jaunimas, pastoracinė taryba, tikybos mokytojai, Caritas moterys. Jaunimo grupės vadovė Loreta Mačiulienė dėkojo Giedrės tėvams.

-nk-

Kaunas. Lapkričio 18 d. Kauno šv. Mykolo Arkangelo (Igulos) bažnyčioje vyko baigiamasis projekto „Dialogas – žodis ir spalva“ renginys. Jis išsiskyrė tuo, kad žodžio šįkart nelydėjo muzika, daina: poetės, aktorės, Poezijos pavasario laureatės kaunietės Daivos Čepauskaitės kūryba skambėjo visiškoje tyloje. Poetė pati skaitė savo eiles, šįkart sujungtas į ciklą „Kaip gyvenai?“, jos atspindėjo sumišusias, permainingas šiuolaikinio žmogaus jausenas, tryško netikėtomis metaforomis, įvaizdžiais. Dailininkas Vilius Ksaveras Slavinskas pristatė savo abstrakčių, tačiau, pasak jo, apie dievoiešką bylojančių paveikslų parodą. Bažnyčios rektorius kun. Tomas Karklys projekto „Dialogas – žodis ir spalva“ autoriui E. Stancikui bei globėjai Seimo narei Vincerai Vaidevutei Margevičienei įteikė po kanistrą degalų, linkėdamas jiems nepritrūkti kuro ir ateityje rengiant panašius, labai žmonėms reikalingus projektus.

-jkk-

tuometinės valdžios teikiamas progas sielovadai plėtoti. Kunigas svarstė, jog jei sovietų laikais laikėsis tyliai, tai dabar neturės teisės piktai apie aną metą atsiliiepti. Literatūrologė Dalia Čiočytė memuaruose pastebėjo autoriaus autoironiją, subtiliu, žaismingu stiliumi perteikiamas anų metų gyvenimo detales, smulkmenas.

Istorikas Nerijus Šepetys stebėjosi knygos autoriaus drąsa į prisiminimus įdėti skyrių, pavadintą „Mano nesėkmių katalogas“, kuriame literatūrinį pasakotojo ir kantraus, kruopštaus redaktoriaus talentą turintis kunigas šmaikščiai, kritiškai svarsto skaudžius istorinius dalykus. Apskritai kunigas nevardija savo žygdarbių, tik kukliai džiaugiasi, ką su kitais uoliais bendradarbiais teko nuveikti. Bene patys didžiausi sovietmečiu kunigo nuveikti darbai – Naujojo Testamento, Mišiolio, Skaitinių knygų, Katalikų kalendoriaus-žinyno, maldynų, apeigynų redagavimas, leidyba. Dar ir dabar sovietmečiu legaliai išleisti leidiniai tar nauja Lietuvos tikintiesiems. Memuarus išleidusios *Aidų* leidyklos direktorius Vytautas Ališauskas pabrėžė knygoje atsispindinčią įvairiais talentais apdovanoto kunigo gausią veiklą.

-sbuž-

Mirė kunigas jubilatas Kazys Montvila (1920–2007)

Lapkričio mėn. 11 d. mirė Marijampolės šv. arkangelo Mykolo parapijos altaristas kunigas jubilatas Kazys Montvila. Kun. K. Montvila gimė 1920 m. gruodžio 20 d. Lapankos kaime, Gižų parapijoje, tuometinėje Vilkaviškio apskrityje. Išlandžių, Baltrakio ir Gižų mokyklose baigęs šešis skyrius, mokslus tęsė Marijampolėje: iš pradžių Marijonų, po to – Rygiškių Jono gimnazijoje. 1943 m. įstojo į Vilkaviškio kunigų seminariją, o šią uždarius kunigyste rengėsi Kauno kunigų seminarijoje.

1948 m. spalio 31 d. išventintas kunigu. Iš pradžių vikaravo Gelgaidiškyje, 1950 m. paskirtas Švėtežerio klebonu, po 13 metų iškeltas į Leipalingį, kur jam buvo patikėtos ir Veisiejų dekanato dekanato pareigos. Šias pareigas ėjo iki šio dekanato panaikinimo 1965 m. 1969 m. paskirtas Lukšių, po trejų metų – Vištyčio parapijos klebonu. Vištytyje dirbo 19 metų, kol, pablogėjęs sveikatai, pasiprašė atleidžiamas. 1991 m. paskirtas altaristu į Marijampolės šv. arkangelo Mykolo parapiją. Čia praleido paskutinius 16 kunigiškos tarnystės ir gyvenimo metų.

Kunigo jubilato Kazio Montvilos laidotuvių šv. Mišios buvo aukojamos lapkričio mėn. 14 d. Marijampolės bazilikoje. Koncelebracijai vadovavo vyskupas Rimantas Norvila, dalyvavo vyskupas Juozas Žemaitis MIC ir apie 30 kunigų. Pamokslą pasakė kurso draugas apaštališkasis protonotaras Bronius Antanaitis, apžvelgęs beveik 60 metų trukusią kunigo jubilato Kazio Montvilos kunigišką tarnystę ir pabrėžęs, jog Bažnyčios misijoje jis dalyvavęs ne tik darbuodamasis parapijose kaip klebonas, bet ir kentėdamas ligos sunkumus, ypač paskutinėmis gyvenimo dienomis. Pamokslininkas paminėjo, jog kun. Kazį Montvilą ištikimybės Dievui iki mirties skatino ir jo giminaičio kunigo Juozo Montvilos (1885–1912) pavyzdys: šis dvasininkas žuvo skęstančiame „Titaniuko“ laive, atsakęs jam siūlytos vietos gelbėjimosi valtyje ir iki galo kaip kunigas patarnavęs nelaimės draugams, klausydamas išpažinčių, guosdamas. Po šv. Mišių mirusio kunigo palaikai buvo palydėti į Išlandžių kaimo kapines Gižų parapijoje. Prie kapo žodį tarė kunigas Vaclovas Stakėnas, pacitavęs paties velionio atsisveikinimo žodžius, liudijančius jo tikėjimą artėjančios mirties akivaizdoje.

-Vkl-

APREIŠKIMAS JUOZAPUI

IV advento sekmadienis (A)

Iz 7, 10–14; Rom 1, 1–7; Mt 1, 18–24

Paskutinį advento sekmadienį Bažnyčia moko mus priimti ateinantį Išganytoją šventojo Juozapo pavyzdžiu. Evangelistas Matas pasakoja, kaip Šventosios Dvasios veikimu Mergelėje Marijoje pradėtas Dievo Sūnus Jėzus priimamas į savo tautą ir priskiriamas Dovydo giminystės linijai. Taip išsipildo Dievo planas, kurį girdėjome Izaijo pranašystėje apie Emanuelį. Pirmiausia evangelistas Matas primena angelo apreiškimą Marijai. Evangelistas Lukas perteikia daugiau detalių, o Matas primena tik pagrindinius dalykus: susižadėjusi su Juozapu Marija Šventosios Dvasios veikimu laukiasi kūdikio. Evangelistas Matas toliau išsamiau aprašo sužinojusio apie tai Juozapo reakciją. Šią istorijos dalį būtų galima pavadinti „apreiškimu Juozapui“. Jam, panašiai kaip sužadėtinei Marijai, tenka Viešpaties skirta misija – suvaidinti lemiamą vaidmenį išganyto istorijoje. Juozapui reikės parsivesti pas save savo sužadėtinę Mariją ir duoti vardą gimiančiam kūdikiui. Jis įvesdins Marijos pagimdytą kūdikį į Dovydo giminę ir jį įsūnydamas duos jam angelo nurodytą vardą.

Galima svarstyti, kaip ir kada Juozapas suvokė slėpinę Marijos misiją tapti Dievo Sūnaus motina. Viena aišku, toje dramatiškoje pasirinkimo situacijoje Juozapas panašiai kaip Marija kviečiamas kliautis Dievo pagalba tikėjimo aktu, viršijančiu žmogaus protą. Juozapui taip pat tinka žodžiai, skirti Marijai: „Laiminga įtikėjusi“ (Lk 1, 45). Tačiau Dievas įsikiša ne iš karto, o tik po to, kai Juozapas širdyje apsisprendžia. Būdamas maldingas ir kuklus žmogus jis nenori įvelti savo sužadėtinės į viešą gėdingą procesą. Juozapas nusprendžia suteikti Marijai laisvę, kurios, kaip jam atrodė, ji troško, ne nuo jo pradėjusi lauktis kūdikio. Šiuo kraštutiniu atveju jam apsieiškia Viešpaties angelas, sapne papasakodamas apie antgamtinį kūdikio pradėjimą Marijoje, ir praneša, kad Juozapo misija įvesdinti vaiką į Izraelio tautą. Jis bus oficialus šio vaiko tėvas, priims jį pas save, duos vardą ir auklės. Šis išbandymas, kurį įveikti padeda angelo žodžiai, atskleidžia Juozapo klusnumą ir nesavanaudišką pasiaukojimą.

Iš pirmo žvilgsnio šios istorijos virsmas neatrodo labai nuoseklus. Galima įsivaizduoti, jog iš pradžių Juozapas jaučiasi kone apgautas, po to stebuklingai paguodžiamas ir angelo padrašinamas. Jis vadinamas teisiu vyru ir čia pat sakoma, kad yra sumanęs slapta atleisti Mariją. Galima kelti klausimą: kuo grindžiamas Juozapo teisumas? Jei jis iš tikrųjų manė, kad Marija kalta, būdamas teisus ir ištikimas įstatymui, turėtų viešai ją pasmerkti. To nedarydamas, atrodo ne visiškai teisus. Ir atvirkščiai, jei Juozapas mano, kad Marija nekalta, tai būtų neteisinga ją atleisti, net ir tylomis. Tikroji problema yra ne tai, ar Juozapas laikė Mariją kalta, bet ar žinojo Marijos mergeliškojo pradėjimo paslaptį.

Angelo žodžius Juozapui galėtume taip perfrazuoti: „Juozapai, Dovydo sūnau, tu žinai, jog tas, kurį ji netrukus pagimdys, yra iš Šventosios Dvasios.“ Galima tikėti, kad Juozapas žinojo savo sužadėtinės laukiamo kūdikio antgamtinę kilmę. Jis teisus ne todėl, kad buvo nutaręs slapta atleisti Mariją. Norėdamas atleisti Mariją, Juozapas subtiliai išreiškia klusnumą Viešpaties valiai. Dievas kol kas nebuvo patikėjęs jam jokios misijos Marijos ir Sūnaus atžvilgiu. Juozapas nori atsitraukti ir netrukdyti jį pranokstančiam Viešpaties planui. Jis nenori, kad jį laikytų tėvu to kūdikio, kuris, kaip jis žino, yra Dievo Sūnus.

Juozapo vaidmenį galime palyginti su praėjusiais advento sekmadieniais minėto Jono Krikštytojo vaidmeniu. Išganytojo pirmtakas, skelbdamas Mesijo atėjimą, buvo pranašų, ypač Izaijo ir Elijo, aidas. Dovydo sūnus Juozapas įtraukia Mesiją, Emanuelį į savo giminystės liniją. Galime palyginti Juozapą su Marija: Marija pradeda šį kūdikį ir jį pagimdo pasauliui, o Juozapas padaro jį Dovydo sūnumi, įveda į žmogiškąją giminę, kaip pranašystėje buvo žadėta Dovydui ir kaip apaštalas Paulius primena šiandien skaitytoje Laiško romiečiams ištraukoje.

Juozapo vaidmenį galime nusakyti trimis žodžiais: jis žino, priima ir tarnauja. Šie žodžiai padeda mums sekti Juozapo pavyzdžiu. Juozapas žino apie Marijos „Tebūnie“, atvėrusį kelią mergeliškajam pradėjimui ir Dievo Sūnaus gimimui. Mes taip pat klausomės apreiškiančio Dievo žodžio ir žinome apie ateisiantį Viešpatį. Juozapas priima gyvą Jėzų Kristų; mums Viešpats taip pat gyvas Bažnyčioje, kur jis bendrauja su mumis per Dievo žodį ir sakramentus. Mums nėra sunkiau patikėti gyvu Jėzaus buvimu Dievo žodyje ir sakramentuose nei Juozapui tuo, kad jo sužadėtinės Marijos laukiamas kūdikis yra Aukščiausiojo Sūnus. Iš Juozapo galime mokytis priimti laukiamą Viešpatį švelniai ir meilingai. Juozapas tarnauja gyvajam Jėzui Kristui. Mes taip pat jam turime tarnauti siekdami visuotinės taikos ir žmonių susitaikinimo Evangelijos vardan. Jėzaus gimimas nesuteikė Juozapui buitinių lengvatų. Kristaus vardan siekiama taika taip pat atneša išbandymų, nepatogumų, iššūkių. Juozapas savo pavyzdžiu padės mums siekti tikrojo teisumo.

TAMSOJE SPINDINTI ŠVIESA

Kalėdų dienos Mišios

Iz 52, 7–10; Žyd 1, 1–6; Jn 1, 1–18

Kalėdų nakties Mišiose skaitomas evangelisto Luko pasakojimas apie Viešpaties gimimą, o Kalėdų dienos Mišiose skamba gili evangelisto Jono teologinė išvalga apie įsikūnijusį Žodį. Kartais gresia pavojus Kalėdų žinią įsivaizduoti pernelyg vaikiškai, tuomet ji prilyginama pasakai ar legendai. Liturgijoje Kalėdų žinia susiejama į visumą: prakartėlėje gulintis Kūdikis yra tas pats nuo pradžių pas Dievą buvęs Žodis. Teologinė Jono evangelijos prologo gelmė užtvindo mūsų širdis pagarbia Dievo baime bei nuostaba.

Evangelistas Jonas Kristaus gimimą nusako taip: „Tas Žodis tapo kūnu.“ Dievo Žodis jau buvo tuomet, kai buvo kuriami visatos pradmenys. Jis buvo ir prieš Visatos pradžių, nes yra amžinas, kaip Tėvas. Dievo Sūnus, Žodis, dalyvavo visatos kūrime. Prieš savo žmogiškąją egzistenciją jis buvo ne tik Dievo mintyse, kaip mes visi. Jis iš tikrųjų „buvo pas Dievą“. Kristuje Dievo Sūnus tapo žmogumi, kuo jis anksčiau nebuvo. Dievo Žodis tapo regimas ir apčiuopiamas. Čia susivienija didžiausios prieštaros: Dievas tampa žmogumi, Kūrėjas – kūrinium, dvasinis tampa kūnišku. Mes juo stebimės, jį mylime, meldžiamės žvelgdami į įsikūnijusį Dievą. Prakartėlėje vaikiškomis kūdikėlio Jėzaus akimis į mus žvelgia Dievo akys. Dievo Žodis „gyveno tarp mūsų“ – pažodžiui išvertus iš graikų kalbos: jis „tarp mūsų pasistatė savo palapinę“. Nors šiais laikais dauguma žmonių gyvena nebe palapinėse, tam tikra prasme visi žemėje esame tarsi klajokliai. Mūsų namai, nuomojami kambariai, rūmai ar pilys iš tikrųjų tėra tik palapinės. Visi šie būstai kada nors suirs. Dievo Sūnus pasirinko tokį gyvenimo standartą, pagal kurį anuomet gyveno daugelis žmonių. Jis pasirinko būti tarp mūsų ir vienas iš mūsų.

Evangelistas Jonas iki šios dienos liudija krikščionims: „Mes regėjome jo šlovę.“ Regėjome taip pat jo pažeminimą: jis patyrė kūdikio dalią šlapiuose vystykluose, vėliau ne kartą buvo pavargęs, alko, buvo pajuokiamas, apleistas savo mokinių, žeminamai nukryžiuotas. Vis dėlto regėjome jo šlovę, vienintelę tokią skirtą viengimiam Tėvo Sūnui. Ta šlovė buvo apreiškta ypatingais jo gyvenimo momentais per ženklus ir stebuklus, per jo atsimumą ir prisikėlimą. Jėzaus šlovę liudija jo ryžtas, nesuklaidinama laisva, neišsemiama meilė. Mes patyrėme: Kristus nėra vien tik žmogus. Net tuomet, kai sujaudinti ir su nuostaba žvelgiame į Kūdikį Betliejaus prakartėlėje, nujaučiame ir stebimės su niekuo nepalyginama jo didybe.

Evangelistas Jonas nusako Kristaus šlovę dviem būdingais žodžiais: jis buvo „pilnas malonės ir tiesos“. Kristuje malonė tampa regima, ji rodo vidinį ryšį su Dievu. Šį ryšį liudija ne tik nuolatinė Jėzaus malda, bet ir tai, kad jis išvelgė ir skelbė visų dalykų ir įvykių ryšį su Dievu. Jėzus pažįsta slapčiausias širdies gelmes ir žino tiesą apie kiekvieną žmogų. Iliuzijų, mitų ir įsivaizdavimų pasaulyje Jėzus yra tiesa ir tikrovė. Apie giliąprasmį Jono evangelijos prologą parašyta daugybė studijų. Dėmesingai ir pagarbiai skaitydami šį tekstą jaučiamės įkvėpti visą Jono evangeliją persmelkiančios atmosferos. Čia kalbama apie priešybę tarp šviesos ir tamsos ir mūsų iškėlimą į Dievo vaikų garbę. Čia dažnai minima šviesos sąvoka. Mes žinome, ką šviesa reiškia kiekvienai gyvai būtybei, šviesa siejama su Dievu, kuris yra gyvybės ir tiesos šaltinis. Tačiau Dievas yra tokia šviesa, kuri pranoksta fizinio pasaulio šviesą. Materialioji šviesa, kuri yra Dievo dovana, ženklina dvasinę tikrovę, leidžiančią žmogui prabilti apie tiesos pilnatvę ir amžinąjį gyvenimą.

Kalėdų šventė prasideda drama: žmonės nepriėmė šviesos. Tai prasidėjo žydų tautoje ir tęsiasi pasaulio istorijoje, taip pat kiekvieno žmogaus gyvenime. Tamsa neįstengė ir neįstengs nugalėti šios šviesos, tačiau tamsa išlieka baisi žmonijos grėsmė. Negalime būti ramūs dėl galutinės šviesos pergalės: mūsų gyvenime šviesa ir toliau konfrontuoja su tamsa. Reikia budėti, kad savo gyvenime neleistume tamsai užtemdyti šviesos. Kokie interesai valdo mūsų mintis ir ką iš tikrųjų mylime labiausiai? Per maldą kontempliuodami Kristų ir leisdami šviesai šviesti, galime įveikti mumyse glūdinčią tamsą.

Kristus išsklaido mūsų nežinojimą. Jei būtume palikti tik savo valiai, vargiai ką žinotume apie Dievą. Tėvo prieglobstyje esantis viengimis Sūnus mums jį apreiškė. Iki Kristaus gimimo filosofai išsakė daug gražių dalykų apie Dievą, tačiau vien jų intuicija negali pranokti žmogiškumo ribų. Koks žmogus drįstų tvirtinti, kad galėsime tapti Dievo vaikais? Būtent šią mintį skaitome Evangelijoje. Kristus padeda mums vertinti kitus žmones. Perpratę, kad kiekvienas žmogus yra pašauktas tapti Dievo vaiku, suvokiame žmones vienijančių bendrystės ryšių gelmę. Šiuos ryšius nulemia tarpusavio meilės įstatymas. Broliška meilė yra tarsi gija: „Kas myli savo brolių, tas pasilieka šviesoje“ (1 Jn 2, 10). Krikščionių meilė yra ta šviesa, kurią jie neša šiandienos pasauliui. Kuo skaistesnė ši šviesa, tuo didesnio tamsos pasipriešinimo sulaukia. Vis dėlto priimantieji meilės nešamą šviesą patys tampa Dievo vaikais.

Kardinolo A. J. Bačkio pamokslas per Aušros Vartų atlaidus

2007 11 18

Brangūs broliai ir seserys,

Nuoširdžiai sveikinu Jus atėjusius pas Dievo Gailestingumo Motiną Mariją pareikšti jai savo pagarbos ir meilės. Džiaugiuosi galėdamas drauge su jumis dėkoti Marijai, ją garbinti, maldauti jos globos ir pagalbos mūsų kraštui bei visam pasauliui, kurio Motina ji tapo begalinio Dievo gailestingumo dėka.

Marija – tai vartai, per kuriuos sklinda Dievo gailestingumas. Amžinasis Dievo gailestingumas išsikūnydamas Marijoje atėjo į pasaulį gelbėti, kas buvo pražuvę. Savo iščiose išnešiojusi, o vėliau auginusi ir globojusi gailestingą Dievo meilę – Jėzų Kristų – Marija tapo visų laikų ir visų žmonių gerbiama kaip Dievo gailestingumo Motina. Jėzaus mirties ant kryžiaus metu, Išganytojo kelionės į pragarus metu Marija, jos širdis buvo vienintelė vieta pasaulyje, kurioje pasiliko, kurioje išliko ir spinduliavo Dievo gailestingumas.

Popiežius Jonas Paulius II, Dievo gailestingumo apaštalas ir mylėtojas, savo enciklikoje *Dives in Misericordia* kalba mums apie Dievo gailestingumo Motiną Mariją: *Niekas taip, kaip Marija, neaprepė širdimi to slėpinio, to tikrai dieviškojo atpirkimo, kuris įvyko ant Kalvarijos Sūnaus mirtimi drauge su jos motiniškos širdies auka ir su jos pasakutiniu „fiat“.* Marijai geriausiai pažįstamas dieviškojo gailestingumo slėpinys (9).

Marija ne tik pažįsta Dievo gailestingumą, bet ir trokšta juo dalytis, nes ji regi žmonijos žaizdas ir kenčia dėl jų. Ji žino, kad gyvenimas žmogui yra užduotis, kuriai atlikti neužtenka vien žmogiškos meilės. Marija sugeba Dievo gailestingumą labai konkrečiai atskleisti kasdieniuose gyvenimo įvykiuose. Štai kodėl Jėzus nuo kryžiaus dovanoja, siunčia mums Mariją. Joje yra kryžiaus slėpinys. Šis slėpinys išlieka gyvas motiniškoje „pagirtosios tarp moterų“ širdyje.

Kristaus kryžius yra Dievo teisingumo ir gailestingumo susitikimas, kurio taip laukė nupuolusi žmonija. Dieviškasis gailestingumas, išsiliejęs iš ietimi perdurtos Jėzaus širdies, palietė Motinos Marijos širdį ir buvo jos priimtas. Savo Sūnaus nuo kryžiaus atiduota apaštalui Jonui, Marija jam perduoda ir didžiąją gailestingumo paslaptį – atsivadavimo, atvirumo, pagalbos bei užuojautos Dievui ir žmonėms paslaptį. Kryžiaus papėdėje įvyksta Dievo Širdies ir žmogaus trapumo santuoka. Jos dėka Dievo gailestingumas tampa gimstančios Bažnyčios pamatu ir širdimi.

Su nerimu žvelgiame į šiandienį pasaulį, kuris paminė esminius Kūrėjo duotus principus ir užduotis. Žmogaus egoizmas ir puikybė, kurie pražudė pirmuosius tėvus, suvešėjo šiandienėje visuomenėje, atnešdamas daugybę skaudžių nelaimių žmonijai. Gyvybės nebranginimas, nesąžiningumas, kėsಿನimasis į šeimą šaukte šaukia, kad pasaulis ritasi tikron pražūtin.

Matydama šią skaudžią padėtį, Bažnyčia trokšta visa savo veikla skelbti Dievo gailestingumą. Šis skelbimas tampa svarbiausiu Bažnyčios uždaviniu, kurį jai patikėjo Jėzus Kristus mirdamas už mus ant kryžiaus. Dievo gailestingumas skelbiamas Bažnyčioje Dievo Žodžiu ir Sakramentais. Dievo Žodžio apmąstymas, o ypač Atgailos bei Susitaikinimo sakramentas ir Eucharistijos šventimas labai padeda atpažinti Dievo gailestingumą ir juo gyventi. Eucharistija mus priartina prie Dievo meilės, atveria Jo stebuklingą galią veikti mūsų gyvenime, padėti, gydyti ir gelbėti.

Jokia žmogaus kaltė, jeigu tik ji yra suvokta, apgailėta ir išpažinta, negali atskirti mūsų nuo dieviškojo Gailestingumo, sumenkinti jo veikimo. Tik žmogus jį riboja, neprisileidžia artyn stokodamas geros valios, nenorėdamas atsiversti ir atgailoti. Sugriauti šią nuo Dievo gailestingumo atitveriančią sieną mums labiausiai padeda Dievo gailestingumo Motina Marija. Garsiuose apsireiškimuose Fatimoje, Lurde ir kitur ji maldauja, ji ragina žmones grįžti prie atgailos ir atsivertimo. Atsivertimas prasideda nuo Dievo gailestingumo pažinimo ir priėmimo.

Bažnyčia ne tik skelbia Dievo gailestingumą, bet ir ragina juo gyventi. *Palaiminti gailestingieji, jie susilauks gailestingumo (Mt 5, 7)*, – sako Kristus. Bažnyčia Kristaus vardu ragina tikinčiuosius įsitraukti į gailestingumo veikimą žemėje. Pamatyti šalia esančiojo vargą ir jam padėti – pirmoji Bažnyčios misija. Žmonijos vargas ragina būti atidžiais ir ištikimais šios misijos vykdytojais.

Gailestinga meilė yra kurianti ir žmones vienijanti meilė. Santykiuose tarp žmonių gailestingoji meilė niekada nelieka vienpuse. Net jei tie, kuriems ją rodoma, neatsako mums tuo pačiu, nukryžiuotasis Kristus teikia tikrąjį atlygį ir didžiąją dovaną. Atlygį, kurio negali pranokti joks žemiškasis dėkingumas.

Šiandien tiek daug kalbama apie teisingumą, apie lygias teises, tačiau, pasak popiežiaus Jono Pauliaus II: *Tikras gailestingumas, galima sakyti, yra giliausias teisingumo šaltinis. Teisingumas, pats iš savęs, tetinka žmonėms būti „arbitru“, dalijantis lygiu gėrių mastu, o meilė, ir tik meilė (taip pat toji maloninga meilė, kurią vadiname „gailestingumu“), sugrąžina žmogų žmogui. (Dives in Misericordia, 14).*

Dievo gailestingumas yra būtinas kuriant žmonių tarpusavio ryšius, išlaikant tikrą broliškumą ir rūpinantis

kiekvieno asmens orumu. Neįmanoma viso šito pasiekti matuojant vien tik teisingumo matu. Evangelija mums apie tai kalba gražiais Jėzaus palyginimais apie sūnų palaidūną, pražuvėlę avi, dingusią drachmą ir kitais.

Būtent gailestingosios meilės stoka mūsų šeimos, bendruomenės, parapijos. Jos tiesiog serga meilės stygiumi. Gailestingoji meilė prasideda nuo atleidimo, kuris meilę iškelia aukščiau už nuodėmę, gėrį – aukščiau už blogį. Pasaulis be atleidimo yra baisus pasaulis, šaltas ir dvelkiantis mirtimi, nesibaigiančių kovų vieni prieš kitus arena.

Bažnyčia, drauge su mūsų visų Motina Marija, ragina ir kviečia savo vaikus priimti Dievo gailestingumą, kuris ateina per atleidimą ir atsivertimą. To mus prašė gailestingasis Jėzus, kuris Vilniuje kalbėjo šv. Faustina: *Nepatirs žmonija ramybės, kol neatsigręš į mano gailestingumo šaltinį* (D. 699).

Ir šiandien Dievo gailestingumo Motina Marija nepaliauja skelbusi Dievo maloningumo iš kartos į kartą – vadinasi, ir mums, kurie ateiame pas ją kupini pasitikėjimo motiniška globa ir užtarimu.

Kardinolas Joseph Ratzinger

Kunigų tarnyba ir gyvenimas

Vatikano II Susirinkimo tėvams ėmus rengti *Dekretą dėl kunigų tarnybos ir gyvenimo*, jau buvo užbaigti didieji debatai dėl vyskupystės prigimties, pateikta svarbių pareiškimų apie pasauliečių padėtį Bažnyčioje ir Dievui pašvęstą gyvenimą. Dabar buvo atėjęs laikas tarti padaršinimo žodį kunigams, nešantiems kasdienę darbo Viešpaties vynuogyne našta. Vien maldingo paraginimo, žinoma, nebūtų užtekę: vyskupams paaiškinus savo pačių tarnybos reikšmę bei teologinį pagrindą, kunigams adresuojami žodžiai irgi turėjo išsiskirti panašia teologine gelme. Mat tik taip būtų buvę įmanoma įtikinamai pripažinti kunigų darbą bei juos padaršinti.

Bet tokia žinia kunigams buvo reikalinga ir dėl kitų priežasčių, ne tik dėl proporcingo dėmesio įvairiems „luomams“ Bažnyčioje. Apibrėžę ypatingą vyskupų tarnybos reikšmę šv. Petro įpėdinio atžvilgiu, Susirinkimo tėvai galėjo tikėtis plataus Bažnyčios ir pasaulio viešosios nuomonės, ypač krikščionių *oikumene*, sutarimo. Bet visiškai kito reikėjo laukti pereinant prie katalikiškojo kunigystės supratimo: ką kunigystė reiškia, nebebuvo savaimė akivaizdu net Bažnyčios sąmonei. Tiesa, tokios sampratos krizė, atvirai prasiveržusi netrukus po Susirinkimo ir sukėlusios tolesnes su pačiu kunigystės egzistavimu bei kunigiškuoju pasauliui susijusias krizes, tuo momentu dar tebuvo tik prasidedanti. Viena iš jos priežasčių buvo pakitęs požiūris į gyvenimą, kur tai, kas „šventa“, buvo mažiau suvokiama, o tai, kas „funkcionalu“, taip išaukštinta, kad tapo vienintele galiojančia kategorija. Bet būta ir teologinių šaknų, netikėtai pasisėmusių jėgų iš naujų visuomeninių sąlygų. Pati Naujojo Testamento egzegezė atrodė patvirtinanti nesakralinį požiūrį į visas bažnytines užduotis, atmesdama bet kokį tęstinumą tarp Senojo Testamento sakralinių funkcijų ir naujų gimstančios Bažnyčios tarnybų. Dar mažiau išvelgta sąsaja su pagoniškomis kunigystės sampratomis. Atrodė, jog tikrąją krikščionybės naujybę sudarė būtent tarnybų desakralizacija. Krikščionių bendruomenės tarnai vadinti ne *hereis* (graikiškas lot. *sacerdotes* atitikmuo), bet *presbyteroi*, arba „vyresniaisiais“. Nors tokiam Naujojo Testamento interpretavimui esminį poveikį darė šiuolaikinės egzegezės protestantiškosios ištakos, niekas negalėjo pakeisti tokią išvadą, regis, patvirtinančių įrodymų: priešingai, opus to meto klausimas iškildavo: ar nebus taip, kad teisus vis dėlto buvo Liuteris, o ne Tridento Susirinkimas.

Priešpriešais stovėjo – ir tebestovi – dvi priešingos kunigiškosios tarnybos sampratos. Laikantis socialinio-funkcinio požiūrio, kunigystė apibrėžiama kaip „tarnavimas“, kaip tarnavimas bendruomenei atliekant Bažnyčios funkciją jos socialiniu matmeniu. Tuo tarpu, anot sakramentinio-ontologinio požiūrio, kunigystė, neneigiant jos tarnaujamojo aspekto, šaknijasi pačioje tarnautojo būtyje, tai būčiai savo ruožtu esant paženklintai dovanos, Viešpaties suteiktos per sakramentu laikomą Bažnyčią. Funkcinis požiūris susijęs ir su terminologine slinktimi: pasakymų „kunigas“ ir „kunigystė“ ir jų sakralinių reikšmės atspalvių vengiam, jie keičiami neutraliais, funkciniais žodžiais „tarnautojas“ ir „tarnyba“, iki tol katalikų teologijoje beveik nevartotais.

Skirtingą kunigystės prigimties supratimą tam tikru mastu lemia akcento pakeitimas kunigo vaidmens apibrėžime – nuo klasikinio katalikiškojo kunigystės į Eucharistiją telkimo (*sacerdos – sacrificium*) pereita

prie tipiškai protestantiško pirmenybės teikimo žodžiui. Tačiau pirmenybę žodžiui teikiantis požiūris į kunigystę nebūtinai turi būti antisakramentinis. Vatikano II Susirinkimo *Dekretas dėl kunigų tarnybos ir gyvenimo* liudija kaip tik priešinga. Bet ar dvi skirtingos sampratos turi šalinti viena kitą, ar jos vis dėlto gali viena kitą praturtinti bei savo nesantarvę išspręsti iš vidaus? Tad Vatikano II Susirinkimui buvo iškilęs toks klausimas: kiek būtų galima išplėsti klasikinių, potridentinį kunigo paveikslą, t. y. koku mastu juo būtų galima patenkinti Reformacijos, šiuolaikinės egzozės ir šiuolaikinio požiūrio į gyvenimą iškeltus reikalavimus neprarandant esminių dalykų; ir priešingai, koku mastu protestantiškoji „tarnautojo“ sąvoka galėtų atsiverti gyvajai tiek Rytų, tiek Vakarų Bažnyčios tradicijai; mat katalikiškasis ir ortodoksiškasis kunigystės supratimas (ir nuo Tridento Susirinkimo) esmingai nesiskyrė.

1. Kunigiškosios tarnybos prigimtis

Vatikano II Susirinkimas nesigilino į šias vis paviršiu išnyrančias problemas. Po didžiųjų debatų apie vyskupų kolegialumą, ekumenizmą, religijos laisvę ir šiuolaikinio pasaulio problemas Susirinkimo tėvai tam nebeturėjo nei laiko, nei energijos. Tad po to į kunigystės temą gilintasi bei Susirinkimo pareiškimai plėtoti 1971 m. ir 1990 m. sinoduose, tuo tarpu popiežiaus laiškuose kunigams Didžiojo ketvirtadienio proga ir Dvasininkijos kongregacijos parengtame *Vadove* ši tema nagrinėta konkrečiau, atsižvelgiant į kasdienį kunigų gyvenimą. Net jei Susirinkimo dekretu neužimama aiškios pozicijos mūsų dienų diskusijų atžvilgiu, jis vis dėlto teikia pagrindą tolesnei plėtočiai.

Tad kokie gi tie atsakymai į mūsų nusakytas problemas? Kalbant trumpai, Susirinkimo mokymo negalima susiaurinti iki vienos iš alternatyvų. Dekreto pirmu kunigystės apibrėžimu konstatuojama, kad šventimais kunigai paskiriami tarnauti mokytojui, kunigui ir karaliui Kristui, dalyvauja jo tarnyboje, kuria šioje žemėje be paliovos vykdomas Bažnyčios kaip Dievo tautos, Kristus Kūno ir Šventosios Dvasios šventovės statydinimas (1). Tolesnėse pastraipose minima kunigų galia atnašauti auką ir atleisti nuodėmes (2). Tačiau ši ypatinga kunigo užduotis pabrėžtinai įtraukta į dinaminę, istorinę Bažnyčios, kurioje visi dalyvauja viso kūno misijoje, nors ir atlikdami *ne tą patį uždavinį* (Rom 12, 4), viziją. Apibendrinami ligšiolines mintis, galime konstatuoti, jog pirmajame dekreto skyriuje (2 ir 3) itin pabrėžiamas ontologinis kunigiškosios egzistencijos aspektas ir todėl akcentuojama galia atnašauti auką. Abu elementai vėl pabrėžiami (3) pradžioje: „Kunigai, paimti iš žmonių ir paskirti būti jų atstovais santykiuose su Dievu, idant galėtų aukoti dovanas bei atnašas už nuodėmes (plg. *Žyd* 5, 1), gyvena su kitais žmonėmis kaip su savo broliais.“ Priešingai Tridento Susirinkimui,

iš naujo išryškinama visos Bažnyčios gyva vienybė ir bendras kelias, kartu neatsisakant kunigystės tradicinės sampratos.

Juo labiau mūsų dėmesį patraukia antrojo skyriaus pradžia, kur nusakomos konkrečios kunigo pareigos: „Kunigų kaip vyskupų bendradarbių pirmoji pareiga yra skelbti visiems Dievo Evangeliją“ (4). Atrodo, jog aiškiai pirmenybė teikiama žodžiui, arba skelbimo tarnybai. Tada kyla klausimas, koks santykis tarp dviejų ištartų: kunigas išventinamas, kad „galėtų aukoti dovanas bei atnašas“, ir „jo pirmoji pareiga“ (*primum... officium*) yra „skelbti Evangeliją“ (*Evangelium... evangelizandi*).

1.1. Kristologinis pagrindas

Norėdami surasti šios problemos sprendimą, pirma savęs turėtume paklausti: ką reiškia „skelbti Evangeliją“? Kas atsitinka kam nors tai darant? Ir kas yra Evangelija? Susirinkimas, nustatydamas skelbimo primatą, tikrai galėjo remtis evangelijomis. Turiu galvoje Morkaus evangelijos pradžioje pateiktą trumpą, bet reikšmingą epizodą. Visi ieško Viešpaties dėl jo stebuklingų galių, bet jis pasitraukia į negyvenamą vietą pasimelsti (*Mk* 1, 34–39); spaudžiamas Simono ir su juo buvusių, mūsų Viešpats sako: „Eikime kitur, į gretimus kaimus, kad ir ten skelbčiau žodį, nes tam esu atėjęs“ (1, 38). Jėzus sako, kad jo atėjimo tikslas yra skelbti Dievo karalystę. Todėl tai turėtų būti esminis visų tarnautojų prioritetas: jie eina skelbti Karalystės, ir tai reiškia leisti gyvam, galingam ir visada artimam Dievui užimti pirmutinę vietą mūsų gyvenime. Tačiau, norint šį prioritetą teisingai suprasti, šiame trumpame tekste išvelgtini dar du dalykai. Pirma, Evangelijos skelbimą lydi pasitraukimas į asmeninės maldos vienumą – toks vidinis susikaučimas, atrodo, tikrai esąs būtina išankstinė skelbimo sąlyga. Antra, skelbimas susijęs su demonų išvarinėjimu (1, 39): tai susiję ne tik su kalba, bet ir su veiksmingu veikimu. Be to, skelbiama ne giedrame, laimingame, bet demonų despotiškai engiamame pasaulyje, kurį skelbimu norima išlaisvinti.

Norėdami teisingai suprasti paties Jėzaus prioritetą, turime žengti dar vieną žingsnį – peržengti Morkaus evangelijos trumpo, bet reikšmingo teksto ribas ir pažvelgti į visą Evangeliją. Jėzus skelbia Dievo karalystę, ir tai daro pirmiausia palyginimais, o taip pat ženklais, kuriais prie žmonių gyvai priartėja Karalystė. Žodis ir ženklas vienas nuo kito neatskiriami. Kai ženklai laikomi vien nieko nereiškančiais stebuklais, Jėzus liaujasi juos daręs. Bet Evangelijos skelbimą jis sykiu neleidžia paversti vien intelektiniu reikalu, vien diskusijos objektu. Jo žodžiai reikalauja sprendimo; jais atnešama tikrovė. Šia prasme jo žodis „išsikūnijęs“: abipusiu žodžio ir ženklų ryšiu reiškiasi „sakramentinė“ struktūra (1).

Bet turime žengti dar vieną žingsnį. Jėzus neperteikia nuo jo asmens nepriklausomų žinių, kaip daro mokytojai ar pasakotojai. Jis nuo jų skiriasi, jis ne vien tik mokytojas. Jėzaus skelbimui plėtojantis, darosi vis aiškiau, kad jo palyginimai rodo jį patį, kad Karalystė ir jo asmuo tarpusavyje neatskiriami, kad Karalystė ateina per jo asmenį. Jis reikalauja, kad mes atsakytume, kuo mes jį laikome, taip kaip Petras, pasakęs: „Tu esi Mesijas“ (Mk 8, 29). Galiausiai jo skelbiama žinia apie Dievo karalystę aiškiai pasirodo esanti paties Jėzaus Paschos slėpinys, jo mirtis ir prisikėlimas. Tai, pavyzdžiui, regime palyginime apie ūkininkus žmogžudžius (Mk 12, 1–11). Žodis ir tikrovė čia susipynę naujai: palyginimas supykdo jo priešininkus, kurie padaro visa, kas palyginime sakoma. Jie nužudo Sūnų. Tai reiškia, jog palyginimas būtų beprasmis, jei nebūtų taikomas gyvam įsikūnijusio Sūnaus asmeniui, kuris tam yra atėjęs (plg. Mk 1, 38), atsiųstas Tėvo (Mk 12, 6). Palyginimai būtų tušti, jei jų žodžiai liktų nepatvirtinti kryžiaus ir prisikėlimo. Dabar suprantame, kad Jėzaus skelbimą galima vadinti „sakramentiniu“ gilesne prasme negu anksčiau. Jo žodžiuose glūdi įsikūnijimo tikrovė ir kryžiaus bei prisikėlimo tema. Kaip tik „darbas/žodis“ šia giliaja prasme moko Bažnyčią abipusės skelbimo ir Eucharistijos priklausomybės, taip pat abipusės skelbimo ir autentiško, gyvo liudijimo priklausomybės.

Dar vieną žingsnį žengiamo su šv. Jono evangelijoje pateikiama Velykų vizija. Petras sakė, kad Jėzus yra Mesijas. Jonas dabar priduria, kad Jėzus Kristus yra *Logos*. Jis pats – amžinasis Tėvo Žodis, kuris yra pas Dievą ir kuris yra Dievas (Jn 1, 1). Jame šis Žodis tapo kūnu ir gyveno tarp mūsų (Jn 1, 14). Krikščionių skelbime susiduriama ne su žodžiais, bet su Žodžiu. „Kalbėdami apie Dievo žodžio tarnybą, kartu suvokiame Trejybės vidaus santykį“ (2). Tačiau sykiu „ši tarnyba susijusi su įsikūnijimo funkcija“ (3). Pagrįstai buvo nurodyta, jog pagrindinį skirtumą tarp Jėzaus skelbimo ir mokytojų pamokymų sudaro būtent tai, kad Jėzaus žinios centre yra jo paties Aš, t. y. jis pats (4). Tačiau kartu turime neužmiršti, jog pats Jėzus suvokė, kad jo kalbėjimą darė ypatingą tai, kad jis kalbėjo ne „savuoju vardu“ (plg. Jn 5, 43; 7, 16). Jo Aš visiškai atviras Tėvo *Tu*; jis nepasilieka savyje, bet paima mus pačios Trejybės gyvenimo vidun. Tai reiškia, jog krikščioniškasis skelbėjas kalbės ne apie save, bet taps paties Kristaus balsu, užleisdamas vietą *Logos* ir per bendrystę su žmogumi Jėzumi vesdamas į bendrystę su gyvuoju Dievu.

Tai mus grąžina prie Vatikano II Susirinkimo dekreto dėl kunigystės. Jame pabrėžiamas bendras visų skelbimo formų bruožas. Kunigas niekada neturėtų mokyti savo paties išminties. Visada svarbus tiesos ir šventumo linkme kreipiantis Dievo žodis (4). Turint prieš akis šv. Pauliaus pavyzdį, galima sakyti, jog Žodžio tarnyba reikalauja iš kunigo visiškai atsi-

žadėti savęs: „Aš gyvenu, tačiau nebe aš, o gyvena manyje Kristus“ (Gal 2, 20).

Čia norėčiau priminti šį momentą iliustruojantį epizodą iš ankstyvųjų *Opus Dei* dienų. Jauna moteris gavo proga pirmąkart išgirsti kalbant *Opus Dei* steigėją t. Escrivą. Jai buvo labai smalsu pasiklausyti garsaus pamokslininko. Tačiau po jo aukotų šv. Mišių ji daugiau nebenorėjo klausytis jokio žmogiškojo oratoriaus. Moteris vėliau papasakojo, kad nuo to momento ją tedomino atrasti Dievo žodį ir valią.

Žodžio tarnyba reikalauja iš kunigo dalytis Kristaus kenozė, jo „augimu ir mažėjimu“. Tai, kad kunigas kalba ne apie save, bet perteikia kito žinią, joku būdu nereiškia, jog jis nėra asmeniškai įtrauktas; priešingai, tik save atiduodamas Kristuje jis ima žengti jo Velykų slėpinio keliu, tikrai save atranda ir susivienija su juo, kuris yra Dievo Žodis asmens pavidalu. Paschalinė „ne-Aš“ struktūra, pasirodanti vis dėlto esanti „tikruoju Aš“, galiausiai rodo, kad Žodžio tarnyba, neišsitemkdama visose „funkcijose“, išsiskverbia į pačią kunigo būtį ir suponuoja, kad kunigystė yra sakramentas.

1.2. Tradicijos plėtotė (šv. Augustinas)

Kadangi dabar pasiekėme pagrindinį mūsų svarstymų tašką, juos norėčiau pailustruoti dviem iš šv. Augustino paimtomis įvaizdžių grupėmis. Šie įvaizdžiai, pasiskolinti iš jo Biblijos komentarų, padarė didelę įtaką tradiciniam Katalikų Bažnyčios mokymui.

Kunigas pirmiausia apibūdinamas kaip *servus Dei* arba *servus Christi* (5). Iš ano meto bažnytinės kalbos paimto posakio „Kristaus tarnas“ foną sudaro kristologinis himnas Laiške filipiečiams (2, 5–11): Kristus, Sūnus, lygus su Dievu, priėmė tarno pavidalą ir tapo vergu dėl mūsų. Čia turime palikti nuošalyje gilią laisvės ir tarnavimo teologiją, Augustino išplėtotą turint prieš akis šį tekstą. Mūsų temai svarbu, kad „tarnas“ yra su santykiu susijusi sąvoka. Tarnu galima būti tik kito atžvilgiu. Jei kunigas apibrėžiamas kaip Jėzaus Kristaus tarnas, tai šitai reiškia, kad egzistencija iš pagrindų paženklinta santykio. Jo tarnybos esmę sudaro tai, kad jis būdamas iššventintas tarnauja Viešpačiui, ir tai paliečia jo pačią būtį. Jis yra Kristaus tarnas, kad iš jo, per jį ir su juo būtų žmonių tarnas. Tai, kad jo buvimas susijęs su Kristumi, neprieštarauja jo buvimui iššventintam tarnauti bendruomenei (Bažnyčiai); veikiau tai vienintelis jo tarnybai gilumo suteikiantis pagrindas. Būti susijusiam su Kristumi reiškia būti paimtam į jo kaip tarno egzistenciją ir kartu su juo tarnauti „kūnu“, t. y. Bažnyčiai. Būtent dėl to, kad kunigas priklauso Kristui, jis absoliučiai radikalia prasme priklauso žmonėms. Kitaip jis neišstengtų jiems savęs giliai ir absoliučiai atiduoti. Tai savu ruožtu reiškia, kad ontologinė kunigo būtį paliečiančios kunigystės

samprata nepriešinga jo kaip bendruomenės tarnautojo funkcijai. Iš tiesų, ontologinis aspektas padaro tarnavimą pernelyg radikalų, kad jį būtų galima suvokti vien pasaulietišškai.

„Tarno“ įvaizdis susijęs su „neišdildomos žymės“ (*character*) įvaizdžiu, tapusiu Bažnyčios tikėjimo paveldo dalimi. Vėlyvosios Antikos kalboje šis žodis reiškė nuolatinį objektui, gyvuliui ar net žmogui įspaustą nuosavybės ženklą. Turtas būdavo priskiriamas neatšaukiamai ir „šaukdavosi savininko“ (*clamat ad dominum*). Galima sakyti, kad „žymė“ ženklina į pačią objekto būtį įspaustą „priklausomybę“. Šia prasme žymė reiškia, kaip minėjome, „buvimą susijusiam“ ir „buvimą remiantis“ kitu. Tokia „priklausomybė“ negalima disponuoti, ją įgyti ar naudoti kaip nori. Inicijatyva kyla iš savininko, iš Kristaus. Tai aiškiai iškelia sakramentinę prigimtį: negaliu tiesiog „pareikšti“, jog priklausau Viešpačiui. Jis pirma turi mane pasisavinti. Tik taip galiu išžengti į priklausymo būvį, tik tada galiu jį priimti ir stengtis juo gyventi kaip savu. Žodžiu „žymė“ nusakoma kunigystėje glūdinanti tarnavimo Kristui ontologinė prigimtis, kartu parodanti, ką reiškia sakramentalumas. Tik tokios perspektyvos laikydamiesi galime suprasti, kodėl šv. Augustinas žymę – tiek funkciškai, tiek ontologiškai – apibūdina kaip „teisę duoti“ (*ius dandi*), būtiną išankstinę galiojamo sakramentų teikimo sąlygą (6). Priklausyti tarnu tapusiam Viešpačiui yra priklausyti tiems, kurie yra jo. Tai reiškia, kad dabar, turėdamas šventąjį ženklą, tarnas gali duoti tai, ko jis niekada negali duoti savo išgalėmis. Juk jis, iš tiesų, gali duoti Šventąją Dvasią, išrišti nuodėmes, sudabartinti Kristaus auką ir patį Kristų šventaisiais Kūno ir Kraujo pavidalais – visos šios teisės rezervuotos Dievui, ir nė vienas žmogus negali jų įgyti pats, o kokia nors bendruomenė – deleguoti. Tad žymė, išreikšdama tarnavimą bendruomenei, kartu rodo, kad, viena vertus, visada galiausiai veikia mūsų Viešpats ir, kita vertus, regimojoje Bažnyčioje jis vis dėlto veikia per žmones. Tad žymė laiduoja sakramento „galiojamumą“, net jei jį teikia to nevertas tarnas, bet kartu tą tarną teisia bei įpareigoja gyventi pagal sakramento reikalavimus.

Glaustai aptarsime šv. Augustino įvaizdžių kunigiškosios tarnybos prigimčiai paaiškinti sau bei tikintiesiems antrąją grupę. Šie įvaizdžiai kilo iš meditacijos apie Joną Krikštytoją, kurį jis laiko kunigystės provaizdžiu (7). Augustinas nurodo, jog Naujajame Testamente Jonas apibūdinamas iš Izaijo knygos paimtu pasakymu kaip „balsas“, tuo tarpu Kristus šv. Jono evangelijoje vadinamas „Žodžiu“. Santykis tarp „balso“ (*vox*) ir „žodžio“ (*verbum*) padeda atskleisti santykį tarp Kristaus ir kunigo. Žodis egzistuoja širdyje, kol nėra pagaunamas kienu nors kito girdėjimo julsės. Per balsą jis suvokiamas kito ir tada atsiduria kito asmens širdyje, taip kalbančiam žodžio neprarandant. Girdimas garsas, t. y. balsas,

kuriuo žodis pernešamas iš vieno asmens į kitą (ar kitus), nutyla, bet žodis išlieka. Kunigo funkcija galiausiai labai paprasta – būti Žodžio balsu: „Jam skirta augti, o man – mažėti.“ Vienintelis balso tikslas yra perduoti žodį ir tada išnykti. Čia regime kunigystės didybę ir menkybę. Kaip Jonas Krikštytojas, kunigas tėra Žodžio pirmtakas, tarnas ir tarnautojas. Dėmesys fokusuojamas ne į jį, bet į Kitą. Tuo tarpu jis visa savo būtimi yra *vox*, balsas. Jo misija yra tapti žodžio balsu. Būtent taip radikaliai susisaistydamas su kitu, jis dalyvauja didingoje Krikštytojo misijoje, paties Žodžio misijoje. Ir būtent tokia kontekste Augustinas kunigą vadina sužadėtinio bičiuliu (*Jn 3, 29*), kuris sužadėtinę ne pasiima, bet kaip bičiulis dalijasi vestuvių džiaugsmu: Viešpats padarė tarną draugu (*Jn 15, 15*), kuris dabar priklauso jo namiškiams ir pasilieka jo namuose nebe kaip vergas, bet kaip laisvas žmogus (*Gal 4, 7; 4, 21–5, 1*) (8).

2. Kristologija ir ekleziologija: ekleziologinis kunigystės pobūdis

Iki šiol kalbėjome apie kristologinį kunigystės pobūdį, visada paženklintą ir trejybės kumo, nes Sūnus kyla iš Tėvo ir pas jį grįžta. Jis duoda save Šventojoje Dvasioje, kuri yra meilė ir suasmenintas dovanojimas. Tačiau Susirinkimo dekretu pagrįstai žengiamas dar vienas žingsnis bei pabrėžiamas bažnytinis nuo kristologinio-trinitarinio pagrindo neatsiejamas kunigystės pobūdis. Žodžio įsikūnijimas rodo, kad Dievas nenori tiesiog tiesiai per Dvasią ateiti į žmogaus dvasią, bet ieško žmogaus pasitelkdamas materialaus pasaulio priemones bei trokšta užkalbinti jį kaip socialinę ir istorinę būtybę. Dievas pasirinko ateiti pas mus per kitus žmones. Dievas atėjo pas mus tokiu būdu, idant per jį bei juo remdamiesi surastume kelią vienas pas kitą. Tad įsikūnijimas kartu atneša tikėjimą, kuris yra ir bendruomeninis, ir istorinis. Kelias „per kūną“ reiškia, kad laiko tikrovė ir žmogaus visuomeniškumas tampa žmogaus santykio su Dievu veiksniais, savo ruožtu besiremiančiais pirmesniu Dievo santykiu su žmonėmis. Vadinasi, kristologija ir ekleziologija viena nuo kitos neatsiejamos: Dievo veikimu sukuriama „Dievo tauta“ ir būtent per Kristų ta „Dievo tauta“ virsta „Kristaus kūnu“, anot Abraomui duoto pažado gilaus aiškinimo, šv. Pauliaus pateikiamo Laiške galatams. Kaip Paulius žinojo iš Senojo Testamento, šis pažadas buvo duotas Abraomo „ainijai“, t. y. ne daugeliui, bet vienam vieninteliui. Todėl Dievo veikimu mes, daugelis, linkstame tapti ne tiesiog tuo, kas viena, bet Vienuoju, susivienijusiu su Jėzumi Kristumi kūnu (*Gal 3, 16* ir t., 28).

Pasaulinę-istorinę Kristaus įvykio dinamiką, kuriai tarnauti kunigai išventinami, Susirinkimas išplėtoja būtent iš giliai eschatologinio kristologijos aspekto. Galutinis visų mūsų tikslas yra tapti laimingais. Tačiau laimė surandama tik būnant kartu, o buvimas

kartu atrandamas tik beribėje meilėje. Laimė galima tik atveriant save tam, kas dieviška, t. y. per sudievinimą. Šia prasme Susirinkimas kartu su Augustinu teigia, kad istorijos tikslas yra žmonijos tapimas meile, o tai reiškia adoravimą, gyvą garbinimą, Dievo miestą (*civitas Dei*); tad giliausias kūrinių troškimas bus įgyvendintas, kai Dievas bus „viskas visame kame“ (1 Kor 15, 28; *Presbyterorum ordinis*, 2; Šv. Augustinas. *De civitate Dei* 10, 6). Tik tokioje plačioje perspektyvoje galime iš tiesų suprasti, kas yra garbinimas arba kas yra sakramentai.

Tačiau tokia vizija, kreipianti mūsų dėmesį į didžiuosius mastelius ir galutinius klausimus, gali taip pat gražinti mus prie labai konkrečių dalykų. Kaip matėme, krikščioniškasis tikėjimas niekada nėra vien dvasinis ir vidinis, niekada negali būti tik subjektyvus ar vien asmeninis santykis su Kristumi ir jo žodžiu. Priešingai, tai konkreti bažnytinė tikrovė. Dėl šios priežasties Susirinkimas, galbūt šiek tiek pritempdamas, pabrėžia kunigų ryšį su vyskupu. Jie jam atstovauja, veikia jo vardu ir gauna iš jo savo misiją. Didysis kristologinis klusnumas, atsveriantis Adomo neklusnumą, yra konkrečiai išreiškiamas bažnytiniu klusnumu, kuris kunigui reiškia klusnumą savo vyskupui. Žinia, Susirinkimas tikrai galėjo labiau akcentuoti, kad pirma turėtų eiti visų bendras klusnumas Dievo Žodžiui ir jo pavyzdžiui, perteiktam Bažnyčios gyvosios tradicijos. Bendras klusnumo ryšys taip pat yra bendra laisvė: jis apsaugo nuo savavališkumo ir laiduoja bažnytinio klusnumo autentiškai kristologinį pobūdį. Bažnytinis klusnumas nėra pozityvistinis; jis rodomas ne tiesiog vien formaliai valdžiai, bet kažkam, kas savo ruožtu paklūsta bei įsmeina klusnųjų Kristų. Sykiu toks klusnumas, žinoma, nebūtinai priklauso nuo tarnybos turėtojo dorumo ir šventumo, ir būtent dėl to, kad susijęs su tikėjimo, visą subjektyvumą pranokstančios Viešpaties dovanos, objektyvumu. Šia prasme klusnumas savo vyskupui visada pranoksta vietinę Bažnyčią – tai visuotinis klusnumas. Vyskupui paklūstama, nes jis apibrėžtoje vietoje atstovauja visuotinei Bažnyčiai. Ir toks klusnumas taip pat peržengia dabartinio momento ribas, nes krypta į tikėjimo istorijos visumą. Jis remiasi viskuo, kas yra subreadę *communio sanctorum*, ir, vadinasi, atsiveria ateičiai, kai Dievas bus viskas visame kame, o mes visi būsime viena. Tokiu požiūriu klusnumo reikalavimas kelia labai rimtą reikalavimą turinčiam valdžiai. Tačiau tai vėlgi nereiškia, kad klusnumas sąlygiškas. Jis labai konkretus. Paklūstu ne Jėzui, kurį aš ar kiti susikūrėme selektyviai remdamiesi Šventuoju Raštu; tokiu atveju paklusčiau vien savo pamėgtoms idėjoms: garbindamas paties susikurtą Jėzaus paveikslą, garbinčiau save. Ne! Paklusti Kristui reiškia paklusti jo kūnui, paklusti jam jo kūne.

Nuo Laiško filipiečiams Jėzaus klusnumas, suprantamas kaip pergale prieš Adomo neklusnumą, visuo-

met yra išganymo istorijos centre. Kunigo gyvenime šis klusnumas turėtų būti ikūnytas klusnumu Bažnyčios valdžiai, konkrečiai, vyskupui. Tik tada realiai atmetamas savęs pavertimas stabu. Tik tada Adomas mumyse bus nugulėtas ir sukurta nauja žmonija. Šiandien, kai atpirkimo esme laikoma emancipacija, o laisvė pateikiama kaip teisė daryti viską, kas patinka, ir nedaryti nieko, kas nepatinka, anatema, taip sakant, yra virtusi pati klusnumo sąvoka. Ji pašalinta ne tik iš mūsų žodyno, bet ir iš mūsų mąstymo. Bet toks klaidingas laisvės įsivaizdavimas daro vienybę ir meilę neįmanomas. Jis žmogų paverčia vergu. Teisingai suprantamą klusnumą būtina atgaivinti ir vėl suvokti jo tikrąją vertę bei centrinę vietą krikščioniškajame bei kunigiškajame dvasingume.

3. Dvasingumo aspektas

Kristologija, artinantis prie jos iš pneumatologinės ir trinitarinės žiūros taško, vadinasi, suvokiant jos bažnytinę prasmę, savaime veda prie dvasingumo, tikėjimo įgyvendinimo praktikoje būdo. Kadangi Konstitucija apie Bažnyčią jau buvo suteikusi dogminį pagrindą, Susirinkimo dekretas dėl kunigų gyvenimo ir tarnybos galėjo tiesiai imtis šio aspekto ir pateikti labai konkrečių pamokymų apie kunigiškąjį dvasingumą. Čia norėčiau paplėtoti vieną to aspektą. Dekreto 14 skyrelyje aptarinėjama dažnai kunigui išskylanti problema, kai jis pasijunta draskomas daugybės labai skirtingų užduočių. Kaip išlaikyti vidinę savo gyvenimo vienybę? Mažėjant kunigų, ši problema gresia tapti pagrindine kunigiškojo gyvenimo krize. Klebonas, atsakantis už tris ar keturias parapijas, šiandien priverstas nuolatos judėti. Misionieriams tokia situacija gerai pažįstama, tačiau ji ima virsti savotiška norma net amžiais krikščioniškomis buvusiose šalyse. Kunigas turi stengtis laiduoti sakramentų šventimą bendruomenėse. Jis varginamas administracinių užduočių, apgultas visokiausių klausimų bei daugybės individų asmeninių problemų, kurioms dažnai negali rasti laiko. Tačiau visos pusės, kunigas pasijunta tuščias ir vis menčiau gebantis surasti laiko rekolekcijoms, kurios galėtų suteikti jam šviežių jėgų bei įkvėpimo. „Išsibarstęs“ iš-orėje ir „tuščias“ viduje, kunigas gali prarasti savo pašaukimo džiaugsmą ir imti tai laikyti jam per sunkia našta. Vienintelis sprendimas tada yra pabėgti.

Susirinkimas siūlo tris būdus tokiai situacijai įveikti. Jie remiasi artima bendryste su Kristumi, kurios maitas buvo vykdyti Tėvo valią (*Jn* 4, 34). Pirmasis būdas laikytinas pamatiniu: kunigui privalu išsiugdyti gyvą savo ontologinės vienybės su Kristumi suvokimą, kuris reikštųsi jo veikloje: visa, ką darau, darau bendrystėje su juo. Būtent tai darydamas, esu su juo. Nesvarbu, kokia daugialypė ar net prieštaringa mano veikla gali atrodyti kitiems, ji sudaro mano vieną pašaukimą: visa tai yra buvimas kartu su Kristumi, buvimas įrankiu bendrystėje su juo.

Antras nurodymas išplaukia iš pirmojo. Kunigiškasis asketizmas nerikiuotinas greta pastoracinės veiklos, tarsi tai būtų papildoma našta, dar viena misija tarp jau ir taip vargiai bepakeliamų dienos užduočių. Būtent veikdamas mokausi save nugalėti, save prarasti bei atiduoti. Per nusivylimus ir nesėkmes mokausi atsižadėti, priimti kančią bei atsiskirti nuo savęs. Sėkmės keliamas džiaugsmas moko dėkingumo. Švęsdamas sakramentus, esu vidujai praturtinamas. Iš tiesų, nėra nė vieno išorinio darbo, kurį atlikdamas nekalbėčiau su Kristumi, o per Kristų – su trivieniu Dievu. Tad meldžiuosi su kitais ir už kitus. Tokia tarnystės askezė, arba pati tarnyba kaip tikrasis mano gyvenimo asketizmas, neabejotinai yra labai svarbi idėja, bet reikalauja nuolatinų, sąmoningų pastangų, vidinio kunigiškosios veiklos, kylančios iš buvimo kunigu, surikiavimo.

Dar yra trečias būtinas elementas. Net ir stengiantis tarnystę laikyti asketizmu, o sakramentinę veiklą – asmeniniu susitikimu su Kristumi, turi būti momentų, kai galėčiau nuo veiklos pasitraukti ir „atgauti kvapą“, laiduoti vidinę kryptį. Susirinkimo dekrete sakoma, kad kunigai to pasieks tik giliai savo gyvenimu prasiskverbdami į Kristaus slėpinį. Šiame kontekste savo patyrimą labai jaudinamai yra aprašęs šv. Karolis Boromiejus: norėdamas gyventi tikrai kunigišką gyvenimą, kunigas turi naudotis atitinkamomis priemonėmis: pasninkauti, melstis, vengti blogos kompanijos ir žalingo bei pavojingo artimumo. „Jei tavyje jau dega maža Dievo meilės kibirkštėlė, neišstatyk jos vėjui, nes ji gali būti užpūsta... Pasilik vienas su Dievu... Esi atsakingas už parapijos sielas? Jei taip, tai neapleisk ir savo paties sielos, neatiduok savęs kitiems taip totaliai, kad nieko neliktų sau pačiam... Dėmesį kitiems žmonėms turi skirti neužmiršdamas savęs... Teikdamas sakramentus, išsimąstyk į tai, ką darai. Švęsdamas Mišias, išsimąstyk į auką, kurią aukoji. Kalbėdamas Liturginių valandų maldą, išsimąstyk į savo tariamus žodžius ir į Viešpatį, kuriam kalbi. Rūpindamasis savo žmonėmis, išsimąstyk į tą, kurio kraujas juos nuprausė...“ (9). Keturis kartus pakartotas veiksmas „išsimąstyk“ rodo, kokią svarbą šis didis sielų ganytojas skyrė vidiniam gyvenimui kaip veiklos pagrindui gilinti. Ir labai gerai žinome, koks atsidadavęs jam patikėtiems žmonėms buvo Karolis Boromiejus. Jis mirė 46 metų, išsekintas atsidadavimo savo tarnybai. Šis vyras, tikrai viską atidavęs Kristui ir per jį savo artimui, mus moko, jog toks atsidadavimas neįmanomas be – kaip prieglobsčio – autentiškos, tikėjimo kupinos vidujybės. To turime nuolatos mokytis.

Pastaraisiais dešimtmečiais vidinio gyvenimo daug kur šalintasi kaip „eskapizmo“, kaip perdėto privačios erdvės ieškojimo. Tačiau tarnyba be dvasingumo, be vidinio gyvenimo virsta tuščiu aktyvizmu. Nemažai kunigų, pradedančių savo misiją su dide-

liu idealizmu, galiausiai patiria nesėkmę dėl nepasitikėjimo dvasingumu. Turėti laiko Dievui, asmeniškai ir artimai su juo susitikti yra ne menkesnis arba net didesnis pastoracinis prioritetas negu visi kiti. Tai ne dar viena pareiga, bet pats sielos alsavimas, be kurio „pristigtume kvapo“, – dvasinis alsavimas, arba Šventosios Dvasios „alsavimas“ (*spiritus*) mums. Nors yra ir kitų svarbių bei tinkamų būdų, kaip atgauti dvasines jėgas, pagrindinis būdas atsigauti nuo veiklos ir išmokti vėl ją pamėgti vis dėlto yra vidinė Dievo veido paieška, visada atgaivinanti mūsų džiaugimąsi Dievu. Vienas didžiausių ir nuolankiausių mūsų amžiaus klebonų Italijoje Didimo Mantiero (1912–1992) iš Bassano del Grappa savo dvasiniame dienoraštyje rašė: „Atsivertusieji visada yra nežinomų tikinčiųjų maldos ir pasiaukojimo vaisius. Kristus laimėdavo sielas ne savo įstabių žodžių jėga, bet savo nuolatinės maldos galia. Dienomis jis pamokslaudavo, bet naktimis meldavosi“ (10). Sielos, t. y. gyvi vyrai ir moterys, negali būti patraukti prie Dievo vien įtikinamais argumentais ar diskusijomis. Jie turi būti laimimi malda – Dievo ir Dievui. Tad krikščioniškasis vidinis gyvenimas yra svarbiausia pastoracinė veikla. Mūsų pastoraciniuose planuose šiam momentui turėtų būti skiriama daug didesnė svarba. Turime be perstojo mokytis, jog mums reikia mažiau diskusijų ir daugiau maldos.

Žvilgsnis priekin: Senojo ir Naujojo Testamento vienybė Kristuje

Baigdamas norėčiau dar kartą grįžti prie įžangoje minėtos problemos. Kas Naujajame Testamente mums sakoma apie Bažnyčios kunigystę? Ar toks dalykas tikrai egzistuoja? Ar vis dėlto Reformacija pagrįstai kaltino Bažnyčią išdavus krikščionybės naujybę, panaikinus Kristaus atneštą permainingą, vyresnįjį (*presbyter*) vėl pavertusi kunigu (*sacerdos*)? Ar Bažnyčiai nebuvo privalu griežtai išlaikyti vyresniojo funkciją jos niekaip nesakralizuojant bei nesakramentizuojant? Į tai negalime tinkamai atsakyti vien studijuodami „kunigo“ (*presbyter*) ir „hierieus“ (*sacerdos*) sąvokas, iš pradžių skirtingas, bet vėliau sujungtas. Būtina skverbtis giliau, nes ant kortos pastatytas visas Senojo ir Naujojo Testamento santykio klausimas. Ar Naujasis Testamentas yra esminis ryšio su praeitimi nutraukimas, ar priešingai – išpildymas, kai sena tebetęsiama, tačiau kartu yra visiškai perkeista bei iš tikrųjų atkurta tame, kas nauja? Ar malonė priešinga įstatymui, ar vis dėlto tarp jų egzistuoja vidinis ryšys?

Žvelgiant istoriškai, pirmiausia nurodytina, kad 70 m. po Kr. Jeruzalės šventykla buvo sugriauta, ir su ja išnyko ištisa aukojimo kulto ir kunigystės sritis, tam tikru atžvilgiu sudariusi „įstatymo“ šerdį. Judaizmas stengėsi išsaugoti, kas buvo prarasta, šventyklos šventumo priesaką taikydamas žydų tautai apskritai (11). Ir prarastą šventyklos paveldą jis dvasiškai

įtvirtino maldingos vilties, jog kultas Jeruzalėje bus atkurtas, pavidalu. Sinagoga, kuri pirmiausia yra vieta, kur susitinkama melstis, skelbti žodį ir jo klausytis, tėra fragmentas, gyvas kažko didesnio lūkesčiu. Reformacijos griežtas krikščioniškosios tarnybos bei kulto aiškinimas krikščionybę susiaurina ligi sinagogos įvaizdžio, t. y. ligi susitikimo, žodžio ir maldos. Istoristiniu Kristaus aukos nepakartojamumo traktavimu auka ir kultas nutremiami į praeitį, iš praeities pašalinant ir kunigystę, ir aukojimą. Tuo tarpu vis labiau imama pastebėti, net iš Reformacijos gimusiose Bažnyčiose, kad tokiu traktavimu iš akių išleidžiama Naujojo Testamento įvykio didybė bei gyluma. Ir kad netgi gali reikšti, jog Senasis Testamentas iš tiesų nebuvo išpildytas.

Tuo tarpu Kristaus prisikėlimu šventykla atstatoma paties Dievo galia (Jn 2, 19). Kristus, gyvoji Šventykla, pats yra naujasis aukojimas, šiandien tebesitęsiantis Kristaus kūne, Bažnyčioje. Iš to aukojimo ir į tai lygiuojantis kykla tikra, kunigiška naujojo garbinimo tarnyba, kurioje išpildyti visi „pirmavaizdžiai“.

Todėl turime atmesti požiūrį, kad Bažnyčios garbinimas ir kunigystė suponuoja visišką ryšio su ikikrikščioniška išganymo istorija nutraukimą, požiūrį, kuriuo nuosekliai neigiama bet kokia Senojo Testamento kunigystės tąša Naujojo Testamento kunigyste. Mat tada Naujasis Testamentas nebebūtų Senosios Sandoros išpildymas, bet jai prieštarautų. Tai iš esmės sugriautų vidinę išganymo istorijos vienovę. Kristaus auka ir jos priėmimu prisikėlimo pavidalu visas Senosios Sandoros garbinimo bei kunigystės paveldas perduodamas Bažnyčiai. Pilnatviškas krikščioniškasis „taip“ neleidžia susiaurinti Bažnyčios iki sinagogos. Tai vienintelis būdas iki galo ir giliai suprasti apaštališkosios įpėdinystės tarnybą. Todėl neturėtume gėdytis ar atsiprašinėti, jog manome, kad iš tiesų Bažnyčios kunigystė tęsiama ir atnaujinama Senojo Testamento kunigystė, kuri autentiškai išpildoma būtent tokia radikalia bei perkeičiančia naujybe.

Tokia pozicija netgi svarbi santykių tarp krikščionybės ir kitų pasaulio religijų atžvilgiu. Nors krikščionybė yra nauja pradžia – didžiausia ir radikaliausia nauja tikrovė, kada nors atėjusi iš Dievo, ji neneigia kitų religijų pastangų, laikydama jas adventiniais judesiais žmogaus egzistencijos prasmės link; kad ir kokia iškreipta, jų paieška ne bergždžia.

Tokia kunigystės samprata niekaip nesuponuoja bendrosios pakrikštytųjų kunigystės nuvertinimo. Tai vėlgi gražiai išreiškė Augustinas, visus tikinčiuosius pavadindamas „Dievo tarnais“, o kunigus – „tarnų tarnais“, taip įvardydamas tikinčiuosius kaip jų šeiminkus (12). Naujojo Testamento kunigystė reiškia sekimą mūsų Viešpaties, mazgojančio kojas savo mokiniams, pėdomis; jos didybė niekas kita, kaip tik

nuolankumas. Didybė ir nusižeminimas susipynę nuo tada, kai Kristus, kuris yra didžiausias, tapo mažiausias; nuo tada pirmasis užima paskutiniojo vietą. Būti kunigu reiškia įžengti į šią nusižeminimo bendrystę ir dalytis visuotine atpirkimo šlove.

Šis tekstas perskaitytas Dvasininkijos kongregacijos surengtame tarptautiniame simpoziume *Presbyterorum ordinis* paskelbimo trisdešimtųjų metinių proga 1995 m. spalio 24 d.

Nuorodos

- (1) Ši abipusio santykio idėja išplėta mano knygelėje: *Evangelium–Katechese–Katechismus*. München 1995, p. 35–43.
- (2) F. Genn. *Trinität und Amt nach Augustinus*. Einsiedeln 1986, p. 181.
- (3) Ten pat, p. 183.
- (4) Plg. Robert Aron. *Jesus of Nazareth: the Hidden Years*. London 1962, p. 170–171; J. Neusner. *A Rabbi Talks with Jesus*. New York: Doubleday 1993, p. 30.
- (5) Plg. Genn, *op. cit.*, p. 101–123; apie pasakymo *servus Dei* vartojimą Augustino laikais žr. Peter Brown. *Augustine of Hippo*. Oxford 1967, p. 132–137.
- (6) Genn, *op. cit.*, 34, 63 ir t.; apie senąją *character* (atitinkančio gr. *stigma, sphragis*) sąvoką plg. H. Schlier. *Der Brief an die Galater*. Göttingen 1962, p. 284.
- (7) *Sermo* 293, 1–3 (*Patrologia Latina* [ed. Mignel], vol. 38, p. 1327 ir t.).
- (8) Genn, *op. cit.*, p. 139 ir t.
- (9) *Acta Ecclesiae Mediolanensis*. Milan 1599, p. 1177 ir t.; Valandų liturgijos lapkričio 4 d. skaitiniai.
- (10) L. Grygiel. *La “Dieci” di Don Didimo Matiero*. Ed. San Paulo 1995, p. 54.
- (11) Plg. Neusner, *op. cit.*, p. 114 ir t.
- (12) Genn, *op. cit.*, p. 117 ir t.

Benedikto XVI enciklika apie viltį

(KAP, KAI) Lapkričio 22 d. Vatikanas paskelbė sekretorius kardinolas Tarcisio Bertone žurnalistams, kad popiežius Benediktas XVI lapkričio 30-ąją, Šv. Andriejaus dieną, pasirašys savo antrašą encikliką, skirtą vilties temai. Po pasirašymo enciklika turi būti išversta į keletą kalbų, todėl manoma, kad ji bus paskelbta Kalėdų laikotarpiu. Benediktas XVI rašė savo naująją encikliką per vasaros atostogas Dolomituose bei Castelgandolfe, joje aptariamai apaštalo Pauliaus laiška. Simboliškai reikšminga dokumento pasirašymo data, liudijanti ypatingą Benedikto XVI pagarbą Rytų Bažnyčioms: šv. Andriejus yra Konstantinopolio Bažnyčios globėjas. Savo pirmąją encikliką *Deus caritas est* popiežius pasirašė 2005 m. Kalėdų dieną, o paskelbta ji buvo po mėnesio – 2006 m. sausio 25 d. Vatikanas apžvalgininkų nuomone, Benediktas XVI rašo taip pat dar vieną encikliką socialine tema, skirtą socialinio teisingumo klausimams globalizacijos laikais. Būsimasis dokumentas taip pat siejamas su popiežiaus Pauliaus VI socialinės enciklikos *Populorum progressio* paskelbimo keturiasdešimtmečiu.

Benediktas XVI vertina FAO darbą

(KAP, KAI) Lapkričio 22 d. popiežius kalbėjo Romoje vykusios Pasaulio maisto organizacijos FAO 34 generalinės asamblėjos dalyviams. Benediktas XVI pabrėžė, jog kiekvieno žmogaus pamatinė teisė yra išsilaisvinti nuo bado. Pasak popiežiaus, ypač slegiantis šiandienos paradoksas yra tai, jog nepaisant mokslo ir technikos pažangos skurdas toliau didėja. Dėl ginkluotų konfliktų ir aplinkosaugos krizės padarinių reikia padvigubinti pastangas siekiant išmaitinti visus žmones. Pasak Benedikto XVI, taika, gerovė ir pagalba žmogaus teisėms yra neatsiejamai susiję dalykai. Todėl „taikos labui“ reikia rūpintis, kad niekas

nebadautų. Benediktas XVI ragino sukurti aiškias kovos su badu struktūras: tarptautinis angažavimasis kovojant su maisto nepriteklumi ir siekiant tikros plėtos reikalauja aiškių vadybos ir kontrolės struktūrų. Prie to turi prisidėti tiek paskiri asmenys, tiek ir nevyriausybinės organizacijos, verslo atstovai ir vyriausybės. Tarptautinė bendruomenė privalo remtis bendru vertybių pagrindu, nes tikra plėtra įmanoma tik bendradarbiaujant ir dalijantis išteklių su kitais.

Popiežius pabrėžė, jog labai vertina FAO darbą. Jis priminė, kad ši Jungtinių Tautų įstaiga yra viena pirmųjų tarptautinių organizacijų, su kuria Šventasis Sostas palaiko reguliarius diplomatinius santykius. Nuo 1948 m. Vatikanas siunčia nuolatinį stebėtoją į FAO.

Benediktas XVI: misija „ad gentes“ tik prasideda

(KAP, KAI) Lapkričio 16 d. popiežius Benediktas XVI audiencijoje priėmė misijinių kongregacijų bei apaštališkojo gyvenimo draugijų generalinius vyresniusius, dalyvavusius Tautų evangelizacijos kongregacijos organizuotame kongrese. Beveik šimto asmenų grupei vadovavo Tautų evangelizacijos kongregacijos prefektas kardinolas Ivanas Diasas. Audiencijoje kalbėdamas angliškai popiežius pabrėžė ypatingą misionierių ryšį su Petro įpėdiniu. Pasak jo, viena viltingiausių misijinio sąmoningumo apraiškų yra tai, kad per pastaruosius dešimtmečius Bažnyčioje daugėja pasauliečių vyrų bei moterų, trokštančių bendradarbiauti misijoje *ad gentes*. Benedikto XVI tvirtinimu, evangelizacijos reikalas yra visai Dievo tautai tenkanti pareiga. Šventasis Tėvas išreiškė pripažinimą visiems misionieriams, kaip ir ankstesniais amžiais paliekantiems savo šeimas bei namus, kad skelbtų gerąją Kristaus naujieną ir tarnautų jam broliuose bei seseryse. Pasak popiežiaus, daugelis jų taip pat

mūsų laikais didvyriškai patvirtino savo skelbimą. Popiežius paragino išlaikyti apaštališkąją uolumą pasitikint, jog Kristus ir toliau darbuosis drauge, patvirtindamas jų skelbimą savo ženklais. Benediktas XVI atkreipė dėmesį, kad vis mažiau jaunų žmonių jaučia pašaukimą tarnauti misijose kaip dvasininkai. Todėl, pasak jo, reikia plėtoti bendradarbiavimą su pasauliečių organizacijomis.

Dėl neklusnumo popiežiaus dokumentui *Summorum pontificum*

(KAP, KAI) Lapkričio 18 d. Dievo kulto ir sakramentų disciplinos kongregacijos sekretorius arkivyskupas Albertas Malcolmas Ranjithas interviu agentūrai *Fides* kalbėjo apie klusnumo popiežiui krizę, susijusią su Benedikto XVI liturginio dokumento *Summorum pontificum* įgyvendinimu. Arkivyskupas apgailestavo, kad kai kuriose šalyse vyskupai paskelbė normas, leidžiančias plačiau taikyti Mišių „senąją vartoseną“ pagal 1962 m. apeiginą, tačiau drauge „praktiškai anuliuo ar pakeitė popiežiaus dokumento intenciją“. Popiežiaus Benedikto XVI paskirtasis Dievo kulto ir sakramentų disciplinos kongregacijos sekretorius pripažino, jog dauguma vyskupų ir dvasininkų įvykdė popiežiaus valią. Tačiau, pasak jo, negalima ignoruoti kai kurių protesto balsų.

Pasak jo, popiežius savo *motu proprio Summorum pontificum* siekė pakoreguoti sampratą, pagal kurią Vatikanas II Susirinkimas laikytas „radikaliu praeities nutraukimu“ ir „visiškai nauja pradžia“. Pasak arkivyskupo, drauge su Vatikanas II Susirinkimo liturgine reforma į liturgiją prasisakverbė „perlenkimų, kurių neatsisakoma nepaisant jų kenksmingų pasekmių Bažnyčios tikėjimui ir liturginiam gyvenimui“. Pasak jo, jie nulėmė tikėjimo tikru Kristaus buvimu Eucharistijoje sumažėjimą. Kai kuriose vietovėse nebuvo laikomasi naujojo Mišiolio arba jis būdavo interpretuojamas kaip leidžiantis

savavališką kūrybą, o tai privedavo prie liturgijos kraštutinių nukrypimų. Dievo kulto ir sakramentų disciplinos kongregacijos sekretorius sakė, jog baliustrados ir klauptų panaikinimas, taip pat praktikos, kuriomis tikintieji raginami likti savo vietose arba atsistoti per pakylėjimą, riboja Eucharistijos reikšmingumą ir tą gilią pagarbą, kurią Bažnyčia privalo rodyti Viešpačiui. Jis taip pat kritikavo tai, kad bažnyčiose organizuojami draugiški susitikimai ar tarpreliginiai šventimai, skamba „turinti mažai bendro su liturgija muzika“, taip pat sakomos prastai parengtos politinio ir visuomeninio pobūdžio homilijos.

Katalikų ir ortodoksų teologų komisijos dokumentas

Lapkričio 15 d. Popiežiškoji krikščionių vienybės taryba paskelbė dokumentą, pasirašytą spalio 8–14 d. Ravenoje vykusio mišrios Katalikų ir ortodoksų teologinio dialogo komisijos susitikimo metu. Dokumentas vadinasi „Ekleziologinės ir kanoninės sakramentinės Bažnyčios prigimties pasekmės“. Jame kalbama apie istorinį Romos vyskupo vaidmenį. Vatikano dienraštis *L'Osservatore Romano* pavadino šį dokumentą „puikiu išeities tašku“ tolesniam katalikų ir ortodoksų dialogui plėtoti. Dienraštyje priminta, kad taip šį dokumentą pavadino abiejų mišrios teologų komisijos delegacijų pirmininkai: kardinolas Walteris Kasperis ir Pergamono ortodoksų metropolitas Jonas. Dokumente pripažįstama Romos vyskupo, arba popiežiaus, pirmenybė tarp patriarchų ar vyskupų, tačiau drauge pabrėžiama, jog toliau reikia gilintis ir nagrinėti jo vaidmenį ir ryšį tarp jo valdžios ir sinodiškumo, kuris labai reikšmingas ortodoksams.

Popiežiškosios krikščionių vienybės tarybos pirmininkas kardinolas Walteris Kasperis, kuris yra vienas iš mišrios teologinės komisijos pirmininkų iš Katalikų Baž-

nyčios pusės ir vadovavo Katalikų delegacijai Ravenoje, interviu Vatikano radijui pavadino ten pasiektą susitarimą „kukliu žingsniu į priekį“ ilgame kelyje į visišką vienybę. Pasak kardinolo W. Kasperio, svarbiausias faktas yra tai, jog Ortodoksų Bažnyčios pirmą kartą sutiko kalbėtis apie visuotinę Bažnyčios lygmenį, tai reiškia, kad egzistuoja kažkoks primatas, o pagal ankstyvosios Bažnyčios praktiką jis neabejotinai tenka Romos vyskupui. Tačiau kardinolas pridūrė, kad mišri teologinė komisija iki šiol nenagrinėjo Romos vyskupui tenkančių privilegijų.

Popiežiškosios krikščionių tarybos pirmininkas sakė, jog tolesniuose mišrios teologinės komisijos susitikimuose bus nagrinėjamas Romos vyskupo vaidmuo visuotinėje Bažnyčioje pirmajame tūkstantmetyje. Kardinolas pridūrė, kad po to teks nagrinėti ir antrąjį tūkstantmetį, Vatikano I ir II Susirinkimus ir tai, pasak jo, nebus lengva.

Tarptautinė mišri teologinio katalikų ir ortodoksų dialogo komisija buvo sudaryta 1979 m. po popiežiaus Jono Pauliaus II apsilankymo Stambule. Devintąjį dešimtmetį komisija susitikinėdavo vidutiniškai kas dvejus metus. Po to beveik 10 metų nesusitikinėta dėl katalikų ir ortodoksų santykių krizės, daugiausia nulemtos ortodoksų požiūrio į graikų apeigų katalikus (unitus). Reguliarūs komisijos susitikimai atnaujinti praėjusių metų rugsėjį Belgrade, šių metų spalį posėdžiai vyko Ravenoje. Nesibaigus susitikimui iš Ravenos išvyko Maskvos patriarchato delegacija, protestuodama, kad susitikime dalyvavo Estijos autokefalinės Ortodoksų Bažnyčios atstovai.

Bažnyčia pozityviai vertina naujausius motininių ląstelių tyrimus

(KAP, KAI) Popiežiškosios gyvybės akademijos pirmininkas vyskupas Elio Sgreccia, komentuoda-

mas naujausius japonų bei amerikiečių mokslininkų laimėjimus, leidžiančius perprogramuoti suaugusią motininę ląstelę taip, kad ši įgytų embrioninės motininės ląstelės savybes, teigė, jog tai nesukelia etinių dilemų. Šiais tyrimais prieita prie etapo, kai motinines ląsteles galima išgauti specialiai kiekvienam pacientui iš jo paties ląstelių, nesibaigiant atmetimo reakcijos. Vyskupas Elio Sgreccia pabrėžė, jog Bažnyčia nesigilina į technologinio proceso detales, bet atkreipia dėmesį į pagarbą žmogaus orumui. Jei ši sąlyga išlaikoma, mokslas gali laisvai ieškoti naujų sprendimų. Būtent dėl pagarbos žmogiškajam orumui Bažnyčia priešinasi žmogaus klonavimui, taip pat embrioninių motininių ląstelių naikinimui. „Negalima gelbėti vienos gyvybės aukojant kitą“, – pabrėžė Popiežiškosios gyvybės akademijos pirmininkas. Pasak vyskupo Sgreccia, žmogaus orumą gerbianči etika naudinga taip pat moksliniams tyrimams. Taip pat akivaizdu, jog Bažnyčia nėra priešinga moksliniams tyrimams. Vyskupas priminė, kad šiuos tyrimus atliekančios japonų mokslininkų grupės vadovas prof. Shinya Yamanaka dalyvavo pernykštėje Popiežiškosios gyvybės akademijos sesijoje.

Laukiama Vatikano dokumento apie sportą

(KAP, KAI) Lapkričio 15 d. Popiežiškosios pasauliečių tarybos sekretorius vyskupas Josephas Clemensas pareiškė, kad ketinama paskelbti Vatikano dokumentą sporto tema. Vyskupas apgailestavo, jog, deja, iki šiol nė viename Vatikano dokumente nebuvo plačiai aptarta sporto tematika. Pasak jo, jau dirbama prie šio dokumento apmatų. Buvęs ilgametis kardinolo Josepho Ratzingerio sekretorius vyskupas Josephas Clemensas sakė, kad domėjimasis futbolu Italijoje nepalieka nė vieno abejingo, įtraukdamas net popiežių. Pasak vyskupo Clemenso,

sportas kelia klausimų ir slepia pavojų – jis turėjo omenyje Italijoje per susidūrimą su policija žuvusį jauną futbolininką.

Vyskupas Elio Sgreccia: gamtos mokslai gali praturtinti teologiją

(KAP, KAI) Lapkričio 15 d. Vatikano Popiežiškosios gyvybės akademijos pirmininkas vyskupas Elio Sgreccia kalbėjo Romos *Regina Apostolorum* universiteto surengtoje konferencijoje „Ontogenezė ir žmogaus gyvenimas“. Konferencijoje buvo svarstomas žmogaus vystymasis biologiniu, filosofiniu, teologiniu ir etiniu požiūriu. Vyskupo teigimu, mokymas apie pasaulio sukūrimą ir evoliucijos teorija neprieštarauja vienas kitam. Pasak vyskupo Sgreccia, gamtamoksliniai paaiškinimai tik tuomet nesuderinami su katalikų tikėjimu, kai iš esmės yra neigiama ypatinga žmogaus vieta bei statusas kūrinyje. Vyskupas Sgreccia pabrėžė „aukštesnio plano“ būtinybę siekiant gamtos mokslų ir religijos turimų sampratų pusiausvyros. Pasak jo, Charlesas Darwinas taip pat iš principo neneigė visos kūrinyje pirminio sukūrimo galimybės. Pasak vyskupo E. Sgreccia, gamtos mokslų metodai net praturtina teologiją, nes leidžia suvokti rūšių atsiradimą kaip „tęstinį kūrimą“.

Tėvo Pijaus kanonizacijos bylos postulorius paneigė „sensacijas“

(KAI) Tėvo Pijaus beatifikacijos ir kanonizacijos procesų postulorius kun. Paolino Rossi interviu savaitraščiui *Famiglia Cristiana* paneigė tariamas „sensacijas“ apie šį šventąjį, pastaruoju metu pasirodžiusias italų spaudoje. Pasak postuloriaus, tariamos naujienos buvo visiškai išsiaiškintos beatifikacijos ir kanonizacijos proceso metu. Jis paneigė galimybę, kad stigmos Tėvo Pijaus kūne galėjo būti sukeltos išoriniu mechaniniu ar cheminiu būdu. Postulorius taip pat išsklaidė abejones, susijusias su negatyviu kun. Agostino Gemelli liudijimu ir tariama neigiama Jono XXIII nuostata būsimojo šventojo atžvilgiu. Paaiškėjo, jog kun. Gemelli tikrai lankėsi San Giovanni Rotondo, tačiau ne kaip Šventosios ofcijos (dabartinės Tikėjimo mokymo kongregacijos) deleguotas pasiuntinys. Tėvas Pijus, galbūt jausdamasis ižeistas, nesutiko su juo susitikti, todėl kun. Gemelli liudijimas apie tariamai matytas stigmas nėra teisingas. Pasak postuloriaus kun. P. Rossi, pats popiežius Jonas XXIII neturėjo išankstinės nuostatos Tėvo Pijaus atžvilgiu, tačiau privalejo atsižvelgti į negatyvius atsiliepimus Romos kurijos dikasterijose.

Europos Parlamentas kritikavo krikščionių persekiojimą

(KAP, KAI) Lapkričio 11 d. Strasbūre vykusios Europos Parlamento plenarinės sesijos metu balsuota dėl rezoliucijos, kurioje smerkiamas krikščionių persekiojimas įvairiose pasaulio šalyse, ypač Afrikoje, Azijoje ir Artimuosiuose Rytuose. Dokumente išvardijami diskriminacijos ir represijų atvejai pavienių asmenų ir tikinčiųjų grupių atžvilgiu, minimas Irakas, Turkija, Pakistanas, Gazos ruožas ir Egiptas. Apgailestaujama dėl tokių faktų kaip Filipinuose įvykdytas italų misionieriaus kun. Giancarlo Bossi pagrobimas, taip pat Katalikų Bažnyčios atžvilgiu vykdomos represijos Vietname. Atskiru punktu aprašomi krikščionių persekiojimai Kinijos Liaudies Respublikoje.

Dokumente reiškiamas susirūpinimas dėl daugėjančių netolerancijos atvejų krikščionių atžvilgiu, ypač ten, kur jų bendruomenės sudaro mažumą. Europos Parlamentas primena apie valstybės pasaulietiško principą, kuriuo garantuojama pasaulėžiūros laisvė, laisvė praktikuoti tikėjimą, taip pat keisti religiją. Europos parlamentarami iškelti tarpreliginio dialogo reikšmę siekiant taikos ir tautų tarpusavio supratimo.

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, LT-44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ
vysk. Jonas Kauneckas
mons. Artūras Jagelavičius
kun. Leonas Povilas Zaremba SJ
kun. Lionginas Virbalas SJ
kun. Kęstutis Rugevičius
Vyskupijų atstovai:
mons. Arūnas Poniškaitis
kun. Domas Gatautas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda
Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kun. Saulius Stumbra / Klaipėda
Laima Zimkienė / Šiauliai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5
LT-44275 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853
322758
Faksas: 323 853
El. paštas: lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Studentų 48a
LT-51367 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.
ISSN 1392-6098

© 2007, „Bažnyčios žinios“
